

ATELIERUL CONDUS DE RUXANDRA CESEREAU

Cât teritoriu

Pe vremea aceea, vasele duceau oamenii în explorări, descoperiri și războaie. Toate acestea posibile doar datorită unei forțe ciudate, cea a presiunii, pe care oamenii o pregăteau pentru lumea ce avea să vină, mânând vapoarele ca pe niște teritorii mobile pentru a obține teritorii stabile. Pentru mulți era un mister cum reușesc acești munți de metal să se miște pe râuri, ca și când toate apele lumii s-ar putea întâlni într-un singur loc, sorbite fiind de o unică gură de canalizare. Dar nu puneau întrebări, căci în porturi se vorbeau altele, limbajul întâlnirilor fiind unul destul de complex, în care nu era loc de explicații. Dacă nici măcar destinațiile nu erau lămurite, căci nici lumea nu fusese în întregime descoperită, bineînțeles că nimeni nu îndrăznea să întrebe. Uneori, vapoarele nu se mai întorceau și nici măcar atunci nu se puneau întrebări că doar absențele treceau de la sine înțelese și aveau posibilitatea de a rămâne undeva atâta timp cât hărțile lumii nu erau complete. Poveștile despre ținuturi călătoreau pe vapoare, dar ele nu căpătau forță de circulație pentru că oamenii puneau întrebări, ci pentru că ei nu îndrăzneau să întrebe și așteptau totul până la capăt, neputând înghesui nimic, ca un port ce-și acceptă fără reacție singurul vapor ajuns în apele sale. Era de la sine înțeles că vapoarele aveau să găsească pământ nou și lumea se va lăși cu încă un centimetru în fiecare port, dar nimeni nu se apleca peste apă să cerceteze în adâncuri de unde veneau aceste prelungiri. Începuseră și vizitele de la lungi distanțe cu jurnale de bord scrise înaintea

călătoriilor, dar oamenii tot se fereau să întrebe. Poate că nu aveau nevoie să știe mai mult, atâta vreme cât vești și vapoare soseau oricum. Întrebările nu puteau călători din colonii până la locurile de unde plecaseră vapoarele pentru că nu era loc decât pentru bagajele căpitanilor. Oamenii nu întrebau ce e un arbore de cauciuc, unde cresc condimentele, de unde e adus ceaiul, cum se nasc viermii de mătase sau dacă nu cumva cafeaua e o buruiană. Nimeni nu voia să pară ignorant și de aceea toți se prefăceau că știu până și ce zeu slăvesc triburile nedescoperite încă. Se jurau că au mâncat tot ce-noată prin mări și oceane și nimeni nu îndrăznea să întrebe ce gust are carnea de delfin. Nimeni nu întreba nici câte etaje sub apă are un vapor, căci era suficient să le vezi pe cele de la suprafață ca să înțelegi ce înseamnă un vapor. Dar până la urmă căpitanul Cha-Day avea să întrebe ceva, ceva ce azi nu mai are nevoie de formulare: cum vede un vapor unde să meargă? Era copil și nu își mai amintește și chiar dacă și-ar aminti nu ar povesti nimănui despre această întrebare, căci un mare căpitan cum e el nu vorbește decât limba francă a întâlnirilor, limbă în care se dau și se primesc cuvinte, dar întrebările își păstrează gradul lor de indecență. Chiar dacă Căpitanul Cha-Day iubea indecențele, el totuși nu le cunoștea limbajul și tăcea timp de două ore ori de câte ori se nimerea să poftască la ceva mai mult decât putea duce inima lui. Căpitanul Cha-Day nu s-a întrebat niciodată pe sine ce dorește, căci știa că e ca în comerțul pe mare: răspunsurile nu s-ar mai fi oprit.

Întrerup un pic relatarea aceasta, căci și eu l-am cunoscut pe căpitanul Cha-Day și aș vrea să spun câte ceva. Chiar dacă nu l-am știut intim, pot spune că l-am cunoscut așa cum niciun muritor nu ar fi putut să o facă. Suntem legați prin destrucție. Orice bucată autonomă de materie are înscrisă în structura particulelor sale principalele linii ale chipului celui ce o va destrăma, risipi sau transforma. De aceea chipul căpitanului Cha-Day e în mine, căci el e cel cu ajutorul căruia voi ajunge pe fundul mării. Ei bine, și mulțumită unui anemometru uitat în camera de hotel, care nu a mai măsurat viteza vântului. Dar

eu văd acum de pe fundul apei și nu pot spune povestea. Altcineva trebuie să o facă. Oricâtă apă ar conține această poveste ea este totuși una despre uscat și orice om e al uscatului. În plus, un vapor nu poate vorbi decât într-o poveste necredibilă, iar acum noi ne vom afla crezând.

Povestea aceasta poate fi spusă într-un sigur fel și doar cel ce-și amintește vremurile în care întrebările erau indecente poate să o facă, căci el va ști că nu există, încă, nicio întrebare inocentă. Cum știe un vapor unde să meargă zise el cu exact douăzeci de ani înainte ca soția lui să-l întrebe cum poate știi ea că el se va întoarce. El a simțit dispreț, dezgust față de ființa care nu înțelegea ce demnă e misiunea lui și că poate să moară liniștit de mâna rușilor atâta timp cât moartea lui contează. Oare nu îi arătase el fotografiile acelea cu soldații britanici din Crimeea? Oare nu înțelegea ea onoarea de a fi în slujba coroanei și de a apăra principatele invadate de ruși? Și dacă te prinde holera, gândea ea, dar nu mai îndrăzni să întrebe căci văzuse ura în ochii lui. Umblau povești despre francezi care foloseau cadavrele rușilor pe post de saci de nisip pentru construirea barajelor și ea știa gospodărește că nu poți face zid din carne de om și nu voia ca el să fie zid pentru nimeni altcineva decât pentru ea.

El visa sforăind un port în care era coadă la frizerie și oamenii așteptau să li se radă bărbile cu solzi de pește ca să li se dea voie să trimită o telegramă acasă. Ea se apropie cu forfecă de capul lui și privi cum i se-nvârte mărul gâtului ca un pește ce vrea să iasă afară. Vru pentru o clipă să-i facă loc peștelui să iasă afară și să poată înota în ape mai dulci decât saliva, dar își aminti curând de ce era acolo. Atunci îi ridică firul de păr mai crescut și îl tăie așa cum tai o sfoară. În exact același moment, în visul lui, bătrânul din port tăie sfoara ce lega vaporul de țarm, după ce realizează că nu poate desface nodul marinăresc și va trebui să se grăbească să taie nodul, pentru ca vaporul să nu plece întârziat.

După câteva săptămâni, de când văzuse vaporul plecând, primise o telegramă. O desfăcu așa cum bătrânul din port nu ar fi reușit niciodată să

desfacă nodul marinăresc. Se așază pe marginea patului și simțea distanța acelei scrisori în lungimi de apă și nu de uscat. Poate pentru că nu fusese niciodată pe apă și atunci putea să simtă distanțele prin apa din corp și nu prin apa pe care o străbătuse. Telegrama spunea: *Viu.Sulina.Aștept ordine.Portinsulă*. Din această telegramă nu înțelese decât primul cuvânt, despre care știa că e cel mai important, *viu*, dar, totodată, cel ce o interesa cel mai mult era cuvântul ce părea să nu-și aibe locul într-o telegramă, ci într-o poveste. *Port insulă*. Începu să se gândească serios: poate dorise să spună *portul e o insulă* și economia de cuvinte de legătură restrânsese formularea sau poate dorise să scrie *în port e o insulă* sau poate că vruse să spună *că poartă o insulă*, ceea ce înseamnă că acum nu mai conduce un vas, ci o insulă. Știa că niciuna dintre aceste variante nu e adevărată, fiindcă ar fi fost suficientă o cratimă între cele două cuvinte: *port-insulă* fiind o nouă conformație teritorială despre care numai soțul ei ce avea să ajungă într-un est îndepărtat auzise. Scoase o hartă a lumii și începu să se gândească cum se formează *porturile-insulă*: poate prin alipire, însemnând că o bucată de port se desprinde de continent și călătorește liber până ce se agață de o insulă ce-i iese în cale. Sau poate că rușii sau turcii ajunseseră într-un oraș pe care-l scufundaseră complet cu tunurile și tot ce rămăsese din el era portul singur, portul fără oraș, fără oameni, portul plutitor, adică *portul-insulă*. Da, asta trebuia să fie, și de îndată ce conveni, imaginea unui vas mai mare decât portul în care ancorează îi veni în minte. Bietul ei soț. Trebuie să-i fie tare greu cu o bucată de pământ cât puntea, lângă el. Dacă ar fi să coboare cu toții, nici măcar nu ar avea loc de arme. Acum simțise că înțelege totul, că pricepe pentru prima oară sensul războiului. Cu siguranță că esticii aveau multe *porturi-insulă* și de aceea doreau să obțină mai mult teritoriu, pentru a sta toți laolaltă și nu fiecare pe insula lui mică, cât un ponton.

În *portul-insulă*, doi oameni, îmbrăcați marinărește, vorbesc privind de la distanță un pescar.

- M-am întors după câțiva ani. Dacă învățasem ceva de la turci era să rulez tutun în foaie de ziar și să trag mai tare decât dintr-un trabuc. Noroc că s-au gândit ei la asta, căci altfel ne-am fi fumat degetele în războiul ăla. Tu fumezi, căpitane?

- Nu. Nu-mi place să rulez altceva decât ciorapii albi în geanta de călătorie.

- Ei, dumneata ești un om prea serios și de aceea nu-ți găsești liniștea decât pe mare.

- Pe mare nu e liniște, dar asta nu știu decât cei ce cârmuiesc.

- Cu cabina închisă, căpitane, plutești zile întregi fără să știi dacă ești pe pământ rusesc sau turcesc. Nu trebuie decât să-ți asculți vaporul. Apa bună te ajută să-ți menții direcția.

- Vaporul meu nu vorbește, domnule și dacă ar face-o cred c-ar speria peștii de nu s-ar mai întoarce și atunci pescarii ar prinde inimă rea pe mine, încă mai mult decât o au azi.

- Eee, pescarii ăștia prea cred că marea e a lor.

- Marea nu e a nimănui, spuse căpitanul Cha-Day și se opri ca și când îi crescuseră branhii cu care nu știa cum să respire. Și-ar fi dorit să fie adevărat ce zisese. De fiecare dată când se oprea din respirat, în timpul unei conversații, oricare i-ar fi fost destinația gândirii ajungea la trecutul ce-l ținea în el ca pe un pește înghițit de alt pește. Dacă nu ar fi făcut ceea ce făcuse poate că ar mai fi crezut și azi că apele le cântă numai marinarilor. El știa că pe apă se petrec lucruri groaznice, căci marea ascunde mai bine decât o face uscatul.

Își amintea de vaporul cu care mersese să aducă materiale din colonii. La întoarcere, pe vas, păreau să fie mai mulți oameni, căci erau mai agitați. Marea era lină și știa că e exact acel moment plăcut în care poate lăsa cârma singură, în voia ei, arătând încredere față de zare. Coborî pe punte. Stătu un pic în soare și se hotărî să meargă la subsol să găsească pachetele cu trabucuri, ce erau noua

comoară la care orice pirat visa. Mirosul de pește stricat îl făcu să ocolească sala prin care oricine trecea, oprindu-se la un schimb de prognoze asupra stării vântului și a probabilităților de ploaie. Pe când să-și aprindă trabucul se auzi un zgomot de după ușa depozitului. Când o deschise găsi acolo niște temnițe de animal, dar el știa că nu transportau altceva decât ceea ce luaseră de la sălbatici. În umbră, se vedeau niște oameni, cu trupuri negre, întinși pe un pat ce avea deasupra o cupolă în care erau ținute unelte. Unul bolborosea cuvinte. Se îngrozi și urcă alergând în cabina de comandă. Opri vaporul și chemă tot echipajul. La început nimeni nu părea să înțeleagă despre ce vorbește până când unul dintre bucătarii ce se dovedi a fi medic decise să spună ceva.

- Căpitane, aș vrea să vă vorbesc. Dar trebuie să fim doar noi doi.

Lăsa echipajul să se risipească și rămaseră o clipă în liniște.

- Cum se poate ca un căpitan de vas să nu știe ce se află în vaporul lui?

- Am primit instructaj că doar noi medicii putem avea știință de acest transport, căci putem pricepe ce se petrece.

- Cine pricepe apele poate pricepe orice. Ceea ce ați făcut dvs. eu numesc ascunziș. Vasul nu merge mai departe până ce nu ajung lămuri și prin părțile mele.

Medicul privi sceptic și se hotărî să vorbească scurt ca un om ce știe lucruri pe jumătate.

- Oamenii văzuți sunt oameni ai coloniei. Ne dau ajutor pentru cercetare.

- Ce fel de cercetare?

- Nu există decât un singur fel. Cercetarea ce caută leacuri. Fie ele pentru minte, spirit sau stomace sensibile.

Căpitanul Cha-Day află despre lucruri pe care, într-adevăr, nu le înțelegea.

Ultima frază a medicului îi rămase însă în minte:

- Mulți se vor grăbi să vadă păcatul albului în fața trupului gol al celui fără armă, dar ei nu înțeleg că suntem toți un singur trup și acela e singurul pe care trebuie să-l avem în vedere. Există un preț, dar nu putem gândi mărunț. Acum, vă rog să aveți discreția pe care circumstanțele o cer.

Găleata cu viermi a pescarului se răstoarnă zgomotos după ce acesta e tras înspre mare de o undiță nărăvașă.

- Hei, căpitane, ia uite captura ăluia.

Căpitanul se dezmeticește în ropot de aplauze și vede zbaterea peștelui căruia numai ochii îi mai stau fixi.

- Cred că ai dat o fugă până pe mare, căpitane. Îți vorbeam de trupurile negre ale țigăncilor frumoase, dar nu mă luai în seamă.

Fie ele albe sau negre trupurile femeilor nu i s-au părut niciodată mai frumoase decât piciorul bărbătesc într-o cizmă strâmtă. Dar cum era să-i spună asta. Se scuză și plecă să se plimbe mai departe pe chei. Sulina i se părea joasă ca o scenă dispusă la picioarele privitorilor. Mersul oamenilor de clasă părea și el mult mai jos, astfel încât singurul ce păstra portul deasupra nivelului Dunării era hotelul cu pereții din uși de lemn tencuite. Niciodată nu puteai zări nimic prin ferestre. Înalta societate e la fel de discretă ca Dunărea tulbure după o furtună de cinci zile.

Într-o zi, rătăcind prin port, pe lângă vasele cu denumiri în grecește, despre care nimeni nu îndrăznea să întrebe ce înseamnă, căpitanul Cha-Day se opri la o cafenea îndepărtată ce semăna mai degrabă cu casa privată a unui localnic. Adia după ce-și trăsese scaunul aproape de fereastră ochiul lui observă ceva ce-l reținu cu privirea în interiorul spațiului închis. Pe peretele de lângă, stătea fotografia unui om mic ce-și legase o funie de trunchi, părând că trupul lui e cel ce ancorează nava mare din spatele său. Sub fotografie, se putea distinge un pasaj: „Pitagoreicii susțin că în centru se află focul și că Pământul, unul

dintre astre, rotindu-se în jurul centrului său, dă naștere zilelor și nopților. În plus, acestea alcătuiesc un alt pământ, opus planetei noastre, pe care îl numesc *Antipământ*”.

- Foarte puțini sunt cei ce știu povestea acestui om, zise femeia cu șorț ce-și ștergea mâinile vrând să îndepărteze un strat uleios care era deja o altă față a pielii ei.

- Să-mi aduci o cafea și până te întorci cu ea ai timp să-ți alegi cuvintele pentru a-mi spune și mie povestea.

- Se spune că cercetase mult și ajunsese să creadă că acest *Antipământ* nu e o altă sferă, de partea cealaltă a Pământului, ci o mișcare ce contrazice rotația dând naștere unor timpuri și întinsuri în care dacă ajungi poți răscumpăra totul, spuse femeia așezând cu zgomot mai multe lucruri pe masă. Acest *Antipământ* s-ar fi aflat în cel mai estic punct așa că el a pornit cu vasul într-acolo. Într-o zi marea a adus la mal un trup despre care s-a crezut că e al lui. Când soția lui s-a dus să viziteze mormântul a auzit o voce care parcă venea de dedesupt de pământ: „Am ajuns. *Antipământul* e aici. E o groapă din care se aude cum scârțâie lemnul bărcilor.” Soția s-a dus imediat la țărm și a dezlegat barca despre care se credea că e a lui, pe care o lăsase în urmă. Unii zic că și azi îl poți vedea mergând cu barca către est, căutând *Antipământul*.

- O legendă, zise căpitanul. Nu prea ai cum să o crezi. Singurul *Antipământ* care există e apa. Ea are altă memorie decât uscatul.

- Mi-ați cerut să vă povestesc. Acum nu dați vina pe mine dacă există adevăr sau nu.

Femeia își legă mai bine șorțul la spate. Îl strânse atât de tare încât căpitanul se pregăti să-i audă trupul cum pleznește. Așteptă, dar nu se întâmplă nimic.

Femeia se întoarce cu spatele și vru să plece ca un om a cărui poveste fusese înfrântă de necredincioși.

- Aș vrea să cumpăr fotografia. Cât face?

- Nu e de vânzare. E a locului.

Celor pe care vapoarele îi lasă acasă nu le rămâne nimic decât să-și închipuie. Întreaga memorie comună nu e produsă de cei ce s-au întors amintindu-și tot ce au făcut, ci de cei ce au rămas acasă închipuindu-și ceea ce trăiesc cei plecați în larg.. Ea nu se lămurise încă ce e cu *portul-insulă* și se gândea la el ca la un alt fel de a aparține locului. Există atâta apă navigabilă și totuși mintea rămâne în urmă dacă nu poate vedea sau poate că doar o ia înainte. Și-ar fi dorit să aibă o vedere din *portul-insulă*, mai ales acum că războiul se sfârșise. Cei ce rămân acasă sunt atât de nedreptățiți. Rămân ai locului peste puterea locului de a-i reține. Diferența dintre oamenii uitați acasă și cei ce cunosc lărgimea mersului e ca și diferența dintre insule și continente. Ea era insula sau continentul? Niciuna. Era pur și simplu locul.

Căpitanul Cha-Day tocmai ce își pusese ciorapii albi în valiză și era gata să urce la bord. Avea să fie o seară lungă, cu ape liniștite, în care nu privești în larg suspicios, ci doar ca să-ți odihnești ochii. Pe la miezul nopții căpitanul se simțea odihnit, ca și când avusese timp să viseze. Privind prin ochii vaporului i se păru că vede ceva. Coborî pe ponton și se aplecă să vadă mai bine. Era o barcă cu un om în ea și, imediat, se gândi că e tocmai cel ce pornise să caute Antipământul și despre care legenda spune că poate fi uneori zărit. Uitându-se mai bine văzu că era de fapt omul cu trup negru pe care îl găsise ca pe un animal pe vasul ce se întorcea din colonie. Se priviră atât cât se pot privi doi oameni ce nu stau cu fundul în aceeași barcă. Simțind că e nevoie de mai mult, omul îl întrebă pe căpitan într-o engleză creolă:

- Către est?

- Da! Tu? Încotro?

- Unde ne duce apa. Departe de vina omului vechi.

- Ce vină?

- Vina celor ce au smuls bărci din Antipământ.

Căpitanul se prefăcu că nu înțelege sau poate era sigur de asta. Anemometrul începu să-și învârtă cupele mai agitat. Nu știa dacă trebuie să spună ceva, dar omul din barcă știa ce să ceară:

- Dă-mi instrumentul tău. Vreau să măsoz vântul!

În port era larmă mare și oamenii abia mai încăpeau pe străzii. Unii iubeau atmosfera. Alții erau aici pentru schimburi. Așa cum spusese cineva poate că esența umanității nu era totuși competiția, ci comerțul.

- Faceți loc! Faceți loc! Am vești la Administrația navală.

Unii deja aflaseră. Nu era chiar ceva așa de surprinzător când un vas se mai scufunda. Natura are multe surprize. Mai ciudat era atunci când nava se scufunda din pricina greșelilor de manevră ale căpitanului.

- Cine era acest căpitan care nu știa că un vapor nu vede singur pe unde să meargă, zise râzând cineva din marină, cu mustățile aranjate cu salivă.

- Căpitanul Cha-Day. E ăla despre care se zice că îi plăceau bărbații.

După un timp, celor ce rămân acasă le mai sosește câte ceva ca și când e sigur că există continuitate, chiar dacă n-ar mai exista spațiu sau non-locuri ca puncte de trecere. Aflase că a murit și simțea o răceală vinovată ca aceea a omului ce rămâne pe celălalt capăt de țărm știind sigur că va trăi mai mult decât cel de vis-a-vis. Ceea ce nu bănuia era că aveau să-i trimită o cutie cu lucruri de-ale lui, lăsate în camera de hotel. Pentru cine? Cu siguranță că nu pentru ea, doar știa că numai cei ce speră să se trezească dimineața lasă ceva pe noptieră. În urma lui rămăseseră o pereche de ciorapi albi rulați, lama de bărbierit, cizmele de

vară, un ceas, o pereche de pantaloni descuși, un anemometru uitat care ar fi trebuit să fie pe vas și o hârtie pe care era desenată fațada unui hotel. Încercă să descifreze scrisul de mână de pe spatele hârtiei.

Port-insulă. Insula nu are port, căci nu așteaptă pe nimeni, ci crește ca o anti-lume din dorința celor ce pleacă. Portul e lumea: se ține doar evidența sosirilor. Cât teritoriu încapă în cei ce nu separă portul de insulă?

Iulia Lăsconi

Mowray

Și dacă nu știm povești despre marinari, nu ne rămâne decât să le inventăm.

(Anonim)

SACRED TO THE MEMORY OF JAMES MURRAY

ENGINEER.

DIED JULY 29TH 1857

AGED 35 YEARS

*

cel mai mult Sulinei îi lipsesc poveștile sau legendele și nu locurile de muncă sau peștii care se împuținează din ce în ce mai mult. Sulinarii nu știu nici măcar să le scornească. Însă îți pot da cele mai intime detalii despre ei, despre cum se prepară peștele și cât costă o călătorie cu barca pe canalul Dunării. Parcă au deja discursuri învățate pe de rost și le spun ca de Crăciun, ca să facă și ei un ban. Un oraș maritim lipsit de cântece cu marinari și pirați, lipsit de imaginație. Lipsit uneori și de pește. Sunt oameni simpli, care așteaptă să vină mereu vara, ca să aibă din ce trăi. Tot ce poți să afli despre insulă este un scurt istoric spus de doamna ghid de la far, rostit mecanic și derulat pe fast forward (informații pe

care le poți găsi și pe wikipedia), cu prea multe cifre, de parcă Sulina ar fi o teoremă sau o axiomă care trebuie demonstrată de pozele de pe perete.

deși redată mai patetic cu prea multe descrieri pretențioase, istoria Sulinei ar arăta cam așa

*

Sulina, Selina, Sunne, lună și soare, mamă și iubită, insula androgină.

Solina. insula care a ademenit marinarii turci cu brațele ei dulci, i-a îmbătat, le-a oferit bogățiile ei și i-a făcut stăpânii dunelor de nisip. Au luat-o de soție, uitând de Constantinopol și i-au promis faima. Șeicii au construit moschee și ceainării din care ieșea fumul de narghilea în valuri de arome pe care dansau cadânele din buric.

la pântecul ei se strângeau corăbii de pirăți greci și ciprioți care n-au mai plecat, au găsit în Sulina o zeiță și i-au promis viața. Selene, iubita pirăților, pasională și necruțătoare. Corăbiile au rămas apelor, iar trupurile, cimitirului.

în continuare vine partea cu Războiul Crimeii, Comisia Europeană a Dunării și palatul pe care l-au construit în Sulina pentru ea

imperii și regate au făcut pace ca pe brațul Sulinei să circule vasele cu cereale. Gândacii de colorado au lasat Anglia în secetă și cereau ajutor grânarului de peste Marea Neagră (nu gândacii cereau ajutor). Oare cum pot să uite englezii cât de mult i-am ajutat? Atunci Sulina a încetat să mai fie insula pescarilor selenari și a pescarilor solari, a devenit orașul-port. Mater Gaia în plină ascensiune comercială. Au făcut din ea o precepeață mândră (și nu, nu păstra banii la ciorapi) condusă de marile puteri europene (ciorapii erau la ei, deja goi, dați pe bombele din războaiele ce vor urma).

Sunne, orașul luminii. Veneau și plecau vapoare cu străini, vapoare cu mărfuri. L-au numit porto-franco, locul unde se întâlnea Orientul cu Occidentul, marea cu Dunărea, vapoarele cu uscatul. Scriitorul din farul de piatră l-a numit Europolis.

aici este o trimitere la Jean Bart, firește. Și când crezi că scapi de război...

după primul și al doilea război mondial, insula a fost în mare parte distrusă de bombardamente. Rușii nu iau în glumă tratatele. Au rămas doar farul, câteva clădiri vechi, un hotel părăginit în care stau copii de paisprezece ani care fumează și palatul comisiei europene. Canalul Dunării s-a îngustat, iar marea s-a retras. Sulina de odinioară s-a retras în cimitirul actual. O parte din locuitori trăiesc doar din turismul din perioada verii, alții lucrează pe vapoare, însă cei mai mulți au plecat în străinătate, iar cei ce au rămas doresc să facă asta cât de curând.

*

Tu ești un oarecare James Murray sau Mowray (asa cum pronunță mă-ta nătângă, cu dinții din față lăsați peste buza de jos). Te-ai născut într-un bordel din Newport, Anglia, că așa vreau eu. Taică-tu ar putea fi oricine. Însă pe soră-ta o cunoaște toată lumea, mai întrebi de ce?! Adevărul e că tu nu ai fost băiat, asta pretindeai tu că ești. Ai fost dintotdeauna urâtă, slabă și cu părul scurt din cauza păduchilor, de asta toată lumea credea că ești băiat. Marinarii care veneau la bordel și o ciupeau pe soră-ta de fund îți spuneau James în loc de Jane. Și cu toate astea, unii din ei s-ar fi dat și la un băiețel slăbănog ciupit de pojar și nu de fund. Oricum, pe tine nu te interesau marinarii, deși mamei tale i-ar fi plăcut, ar fi făcut bani mai mulți, dar nu risca să te arate în halul ăla bărbațior, așa că te punea să speli podele și să aduci bere.

Față de femeile din jurul tău, tu erai fascinată de vapoare și nu de marinari. Voiai să știi de ce plutește un vapor, ce-l face să străbată apa. Singurul lucru pe care l-ai cerut mamei tale, a fost să-ți ia un vapor sau o barcă, dar ea a început să râdă isteric cu mâinile în șold, de-i ieșeau sânii peste corset; după ce a terminat de râs, și-a băgat bărbia în piept de i s-a făcut o gușă ca de curcă și a aranjat corsetul la loc. Apoi ți-a dat cu mătura peste cap și ți-a zis că o să ai un vapor când oi fi tu frumoasă și o să te placă marinarii. Ai început să crezi la fel ca soră-ta, că Dumnezeu a greșit cu tine, că trebuia să fii băiat. Îți făceai bărcuțe din hârtie și le lăsați la malul oceanului, pluteau puțin până hârtia se uda.

Ai învățat să citești de la un căpitan de vas care-i dădea târcoale surorii tale și nu plătea. Zicea că te educă și cu asta plătește dublu. Căpitanul se purta bine cu tine, îți aducea cărți când venea la bordel dintr-o călătorie. Ai citit Charlotte Brönte, Jane Austen și ai început să-ți pui probleme existențiale legate de sexualitate și să înțelegi că nu Dumnezeu ți-a dat sexul greșit, ci societatea e cea care trăiește după convenții patriarhale și că femeile nu sunt tratate ca egalul bărbaților, deși sunt la fel de inteligente, ba, poate chiar mai inteligente și ar putea să facă aceleași lucruri ca ei. Apoi, ai privit-o pe soră-ta care se scobește în nas în timp ce se uita în oglindă și ți-ai dat seama, că poate, totuși, nu toate femeile sunt inteligente, dar nici toți bărbații or fi. Bine, nu gândeai tu chiar în cuvintele de genul ăsta, dar te-ai dus direct la căpitanul de vas și i-ai spus că vrei să faci ca vapoarele să meargă și ai specificat că nu cele din hârtie. El ți-a zâmbit, te-a dus pe vasul lui și ți-a dat un mop. Ai ajuns de unde ai plecat.

Deși susțineai drepturile femeilor și credeai în emanciparea lor, preferai să te îmbraci și să te porți ca un bărbat. În felul ăsta, te adaptai mai repede și scăpai de încurcături. Îți spuneai că și surorile Brönte publică sub pseudonim de bărbat, iar tu ai putea la fel de bine să joci rolul unui inginer pe vapor.

Când ai plecat de acasă, adică de la bordel, i-ai spus mamei tale că te duci, iar ea era fericită cu scapă de o ciudățenie. Deși era cam mirată de gusturile căpitanului Chardei, i-a trecut repede gândul „ciudat bătrânul”. El te-a dat pe mâna celor mai dibaci ingineri și ai reușit să fii una dintre puținele femei care știau cum funcționează un motor cu aburi. De fapt, eu nu mă ocup de statistici, ce-i drept. Dar noutatea era înuși motorul cu aburi și nu tu neapărat.

Pentru că în Anglia era foamete din cauza invaziei gândacilor de colorado, pe care îi mai găsim și acum în rândurile de cartofi, sute de flote erau trimise pe mare până pe canalul Sulinei, ca să primească încărcături cu cereale. Pe una din flotele acelea te aflai tu, Jane, te asigurai că motorul merge în regulă și că scoate câți aburi trebuie.

Când ai ajuns la Sulina, s-a întâmplat ce s-a întâmplat și te-ai îndrăgostit de o fată. Nenorocirea nu era că te-ai îndrăgostit de o fată, ci că tu trebuia să pleci înapoi în Anglia. V-ați dat întâlnire pe malul mării, însă tu trebuia să pleci în aceeași seară. Flota era deja în larg, când fata ajunsese pe malul mării. O furtună cum nu s-a mai văzut pe Marea Neagră s-a dezlănțuit, deși e anacronic ce urmează să spun, era din cauza bombelor lansate de ruși, din al doilea război mondial, le-au testat încă de la jumătatea secolului 19 ca să fie siguri că o să meargă în secolul 20. Fata de care erai îndrăgostită, Gherghina să-i zicem, stătea în furtună ca să te aștepte. Crezând că te vede, mergea de fapt spre mare și așa a dispărut; în același timp, flota a fost scufundată de valuri.

Așa ai murit, Jane.

*

Lespezi de piatră din cimitirul maritim sunt gravate după nume, etnii și religii. Un loc aparte au cele pe care sunt numele englezilor, care au murit în război. Cele mai interesante sunt cele albe, care nu sunt însemnate cu nimic, pentru că le poți da tu o poveste.

Andreea-Cristina Mircea

Hai să ne învățăm

Ai 28 de ani și ești fost comandant de vas. Nu e un vas foarte mare, dar e ceea ce ți-ai dorit. Te-ai născut în Londra și părinții tăi au fost oameni importanți. La 22 de ani ai terminat dreptul, și tot atunci ai ales să mergi în marină.

Am 28 de ani și sunt fost comandant al vasului acesta. Nu e mare, e unul simplu, cu vele, dar e ceea ce mi-am dorit. Ai mei au fost oameni de seamă ai Londrei, tata era unul dintre cei mai căutați avocați ai capitalei iar mama - oricine poate să confirme că era una dintre cele mai distinse prezențe chiar până și în cadrul evenimentelor regale. Și-ar fi dorit mult să-i urmez. Am încercat, dar... La 22 de ani am terminat dreptul, și tot atunci am intrat în marină.

- Hai, Jamie, ieși din apă și du-te la masă. N-o mai supăra pe bunica ta.

- De ce se prind peștii cu cârligele ăstea așa ascuțite?

- Copile, iar ai umblat cu undițele mele? Ți-am mai zis să lași lucrurile marinărești și să-ți vezi de jucăriile tale .

- Dar... Credeam că dacă învăț să pescuiesc poate o să vin și eu cu tine!

- Jamie, dragă, lasă marea. Îți fură mințile. Hai, mai bine, fuga la masă!

Viața ta de marinar. Mi-e destul de greu să înțeleg ce înseamnă asta, orașul de unde vin eu, de pe continent, are un râu pe care n-ai putea naviga nici măcar cu

o bărcuță. Am cunoscut un singur marinar, o dată, pe o insulă unde obișnuiam să merg cu ai mei. Era bătrân și mergea în fiecare dimineață, sprijinindu-se de-o cârjă, până la vaporeșul lui ancorat undeva la vreo 15 m de plajă. Chiar dacă pe uscat de abia reușea să umble, un-doi sărea în bărcuța lui, cu care vâslea până la micuțul vas pe care scria cu litere aurii “Regina”. Acolo, toată ziua îl șlefuia și aranja, spăla, dichisea, vopsea pe ici și colo. Când începea să se întunece, încet, parcă nostalgic, se urca din nou în barcuță și vâslea spre mal, de unde apoi mergea din nou greoi, iarăși sprijinit de cârjă, spre casă, parcă abia așteptând să fie dimineață.

Dar tu. Tu ai cunoscut marea când erai mic, la bunici. Acolo ai învățat ce înseamnă un vas, de câte feluri poate să fie, ce face căpitanul, cum să pescuiești, chiar și cum să gătești pește la grătar sau în cine știe câte alte feluri! Ai auzit niște povești despre cum unii somni ajung să aibă sute de kg și în ei se găsesc bucăți mari de om – ba chiar, cred că ai fost prezent la așa o captură cândva, dar erai prea mic să ți-o poți aminti perfect. Știi doar că toți s-au strâns în port și că te-ai strecurat și tu, mic cum erai nu ți-era greu să faci asta, și ai văzut acolo monstrul marin cu mustăcioara lui lungă – spintecat - avea o întreagă colecție de membre umane, ți-era milă de el, restul erau încântați, din ochiul tău drept începea să curgă o lacrimă.

Până la 15 ani am locuit la bunica mea, în St. Ives. Toți prietenii mei erau copii, nepoți sau frați de pescari și marinari. De multe ori mă luau cu ei pe mare, iubeam asta. Îmi plăcea să plutesc, să simt calmul mării și ritmul valurilor. Prima mea dragoste a fost fiică de căpitan. El era tare mândru de mine, că fata lui umblă cu un viitor avocat de succes, că mă va avea mereu lângă ea. Îl întrista gândul că fetița lui ar putea rămâne luni la rând așteptându-și bărbatul să ajungă acasă, tremurând numai la orice veste legată de vreun naufragiu, așa cum a trăit nu doar soția lui cât și mama, bunica, străbunicile sale. Ei îi plăcea totuși marea, se ascundea după copaci să urmărească velierii în timpul lucrului.

Am auzit că ar fi fugit cu un căpitan francez și că din cauza asta părinții ei ar fi supărați.

“Ce mai faceți? Merge treaba?”

“Facem cum putem, măcar suntem în țara noastră! Aici dacă pic pe strada, tu vii și mă ridici! Acolo nimeni nu înțelege ce zic, trec pe lângă mine și mă lasă să mor acolo la picioarele lor.”

“Ei, nu peste tot i-așa. E fiica dumneavoastră?”

“E... ea e acolo, în Spania. Nu i-am vazut pe nepoți de cinci ani da’ au promis că vin anul ăsta să mă viziteze. Am venit cu nepoată-mea astalaltă. Ei îi place să vină cu mine, îi bună să stea în cort, se mai joacă p-acea cu copii, îi place.”

„Cât stați în Sulina?”

„Stau până termin cu transportul ăsta, apoi mai fac unul, cam peste trei săptămâni, și cand îi gata și ăla mergem acasă. Nu prea cumpără lumea pepeni anul ăsta, domnișoară.”

“O sa trec și eu pe la dumneavoastră să iau - mâine, că azi toată lumea-i ocupată cu vasul de trebuie să ajungă.”

“Am auzit eu că îi mare nebunie cu englezii ăstia, da îți zic eu fată dragă, nu-i de umblat cu ei, găsește-ți un român, că tu ai sânge de româncă, nu merge cu cei străini.”

Ce doamnă simpatică și deschisă. Uite, James, tocmai am aflat ceva despre tine - din ceva motiv, tu nu prea voiai să cobori de pe vasul tău. Niciodată. Chiar dacă ceilalți din echipaj insistau, tu nu voiai să cobori. Vezi, dacă ai fi vrut să ieși mai des în porturile în care opreai, cu siguranță ai fi vorbit cu mulți oameni ca doamna cu pepenii. Ai fi dat de persoane care să-ți înșiruiască toată viața lor ca

să-i ții minte sau alții care au învățat atâtea că probabil ai fi strâns o grămadă de povești. Ce zi interesantă, e atâta agitație pentru vasul ăsta de englezi.

Nu am coborât de aproape trei ani de pe vas pentru că nu am vrut. Velierii ajung să râdă de mine după ce beau câteva pahare - nu, nu e că își bat joc sau ceva, mă respectă toți cu toate ciudățeniile mele, dar des, după câteva măsuri bune încearcă să mă convingă să-i însoțesc. Mie îmi place să rămân pe vas. Scap de agitație. Nu-mi trebuiau petreceri și seri de gală nici atunci când mă puneau ai mei să-i însoțesc. Îmi place să stau cu marea, singur. De multe ori mă gândesc că atunci când marea te ia în brațe, nu o face cu gând rău. Te rostogolește, se prinde de gleznel tale, vrea să rămâi. Nu știe că pentru tine aerul e mai important decât îmbrățișarea ei.

Să vezi și să nu crezi! Aseară te-am visat, James, pe tine, că ai fost la mine în cameră. Eu stăteam, așa, încercam să adorm și ascultam piesa din *The Island* care-mi place cu *He's alone on the Island* și încercam să-mi dau seama ce era cu tine, și dintr-o dată, lângă dulap, văd pe cineva în întuneric care se uită spre mine. Am țipat și săraca mea colegă care dormea s-a oprit din sforăit. Dar ai rămas nemișcat. Ai dispărut numai când am luminat cu telefonul în direcția ta. Bine că îl aveam lângă mine, făceam infarct altfel. Așa panicată nu am fost de mult. Totul părea foarte real. Bine, mai visez eu tot felul de chestii ciudate. De-abia mai încolo mi-am dat seama - te-am visat pe tine. Mi-a părut cumva rău atunci că, știi, mi-ar fi plăcut să văd cum putea continua. În ultimul timp chiar mi-a stat capul doar la tine și la ce făceai, ce se întâmpla pe vremea ta, ce viață ai fi putut avea, cum ți-a fost copilăria, adolescența, multe, la cum erai, cum ești tu - mi-ar fi plăcut să te întâlnesc măcar așa, prin vis. Știi, mă tot gândeam ce părere ai avea tu acum despre mașini și avioane sau alte nebunii de-ale noastre. Cum ți-ai închipui tu viața acum în Sulina, cum m-ai putea imagina pe mine, pe cineva care ar vrea să te cunoască. Iarăși mi-am dat seama de ceva. Da! O să cobori la Sulina pentru prima dată după mult timp. Vei coborî pentru că oricum

știu că vei ajunge îngropat aici, dar tu nu știi asta, da. Trebuie să ți se întâmple ceva interesant aici în Sulina. Ceva interesant înainte de moarte.

În 1843, numărul vaselor englezești care intrau pe Dunăre prin Sulina era numai șapte. Până în anul 1849 acesta a crescut la 128.

Ce plin de lumini e azi în port! Se vede că așteptau transportul nostru. Și ce simpatici sunt și Henri și Pipo cum încă se chinuie să acosteze. Chiar dacă fac asta de cel puțin doi ani, de fiecare dată nu le iese cum trebuie. Haideți că țin eu frânghia asta! – Mulțumim J., mulțumim - în cor, da, nici nu mă mai cheamă cu ei, au început să facă asta tot mai rar, cam de-acum vreun an jumate au început să se obișnuiască, i-aș șoca dacă... Am auzit de Sulina. Îi zic capătul lumii. Hotelul arată întradevăr luxos - hmmm, de m-aș putea strecura un pic să nu mă vadă chiar toți. Oa, ce de mașinării pe aici, oare cum ar arata toate acestea în viitor? Practic li se zic automobile dar eu le văd așa, un fel de biciclete mai performante - cred că peste o sută cincizeci de ani or să fie rapide cât zeci de cai sau de ce nu, sute de cai, poate o să găsească și o soluție să zboare, cine știe. Ce rochii grele poartă fetele. Si aici. Le pun părinții să se aranjeze în zilele când vin vapoare mari în port. Știu că și Ann, chiar dacă ne iubeam pentru totdeauna, bunica ei o obliga să se dichisească de fiecare dată când era o sărbătoare care aducea căpitani prin zonă - și ea, draga, plângea și striga că mă iubește pe mine, dar bunica ei o asigura că trebuie să aibă și alternative, doar e tânără. Bunica ei a fost întradevăr înțeleaptă. Dar chiar arată bine orașelul. Un capăt de lume - care aparține întregii lumi, cumva.

Aici la Sulina o să cobori James, am zis, o să cobori. Niște fete se uită la tine, tu eviți să le privești în ochi. Te strecuri și reușești să treci pe lângă terasele unde echipajul se tolănește fără să fii observat. Nu știu de ce cobori în Sulina dar e ceva important. Trebuie să-mi vină o idee. Ce spectacol, cum se apropie vasul ăsta! Marinarii pe catarge, probabil sunt ceva asistenți de bord, marinari mai mici, nu le știu ierarhia dar înțeleg de ce toți așteaptă în port entuziasmați, ce

impresionant. Când te gândești că vântul singur poate purta așa un monstru de ambarcațiune!

-V-am auzit că vorbești română. Eu am fost căpitanul celui mai mare vas italian al vremii. Am circulat de multe ori pe Dunăre! România!

Șchiopătând, ne-a întins niște fotografii pe care le ținea tremurând în mână - cu el, în porturi mari lângă vase gigantice, sau, în cabine de control cu o grămadă de tot felul de butoane și luminițe, ce mai, aveam în față un fost căpitan de navă uriașă.

- Vedeți aici? Acela de acolo sunt eu! Am iubit două lucruri în viața asta: vasul acesta și pe Maria.

Soția lui, despre care am aflat că era româncă, pe care a iubit-o, a fost prima și ultima lui iubire. S-au întâlnit la Odessa când aveau amândoi 21 de ani. Ea era foarte frumoasă, iar el era tânăr și elegant. Ea l-a așteptat, a plecat cu el de câte ori a putut, până când la pensie s-au retras pe insula amândoi, să trăiască împreună. Avera oamenilor mării e formată din ambarcațiuni și naționalizarea i-a luat vapoarele. Tot ce a rămas a fost "Regina".

- A murit acum doi ani și de atunci aștept să ma duc și eu la ea.

Se zgâlțâie scaunele goale lângă mese, în cor cu paharele pline. Vapoarele sunt întâmpinate întotdeauna curios iar ele răspund cu un strigăt. Se aude multă franceză. Pare să fie atmosfera tipică din fiecare port. Capătul mării. Capătul Dunării. Sulina. Farurile luminează puternic, asta e de bine întotdeauna. Dacă e începutul?

James, hai. Trebuie să te gălesc pe aici undeva sau măcar, hai, o parte din tine. Știu că aveai ochii și părul negru – deși ai încărunțit un pic înainte de vreme - că erai destul de înalt și că purtai la pantofi 44 – 44 mărimea pentru noi, probabil la tine era 8, sau cum se numerează, n-am putut să rețin niciodată, aveți și cu ½,

în fine. Ce o să faci, James? De ce nu-mi pot da seama? Știu totul despre tine. Probabil ai stat în hotelul ăsta. GHI-TU-ce scrie aici?, pe marmură, familia de care ținea sau ceva. Ce de saloane trebuiau să fie pe aici! “Uite draga mea ce vei purta în seara asta, am luat-o de la Madame Julie.” Da, erau elegante fetele atunci, mai ales în zilele importante. “Azi vine Vaporul. Găsim un motiv să urci și te uiți pe acolo. Taică-to o să zică că e interesat de ceva, sau face pe mecanicul, și mergi și tu cu el.” Mici miș-mașuri dinăstea. “Ce frumos ar fi sa te văd soție de căpitan!” răsună parcă prin toți pereții! Să aștepti luni de zile să-ți vină - sau să nu-ți vină - soțul. Aproape ca mine cu James ăsta, imediat. Bune glume, frumos Andreea. James? Hai James încoace! Heei, James?

- Salut, băiete, e bunica ta acasă?

- Da domnule! Dar puteți să-mi dați și mie plicul, sunt băiat mare! Ieri am plătit singur omul care aduce laptele! Nu a trebuit să vină bunica să mă ajute, nu mint!

- Jamie, știi că ești băiat mare. Dar de data asta ar fi mai bine dacă ai chema-o totuși pe bunica ta.

- Domnule poștaş, de ce vă tremură vocea? Sunteți trist?

- Jamie, scumpule, îmi pare așa rău. Cheam-o, te rog, să-i dau...

- O chem acum! Nu fiți supărat! o strig acum - Bunica! A venit poșta! Te cheamă special pe tine! Haide!

- Era un om așa bun, îmi pare rău...

Are doi copii, amândoi acum căpitani, bineînțeleș, prea ocupați ca să vină des în vizită, dar care îl iubesc foarte mult. Mai des vin nepoții să-l viziteze. Cred că e plăcerea cea mai mare să-i instruiască cu jocurile mării.

În fiecare dimineață mă uitam cu inima cât un ghem să văd dacă mai iese din casă, dacă e pe acolo - o dată vapurașul lipsea și am început să plâng. Seara s-a întors - doar plecase, scurt, la pescuit.

Oare peste o sută cincizeci de ani fetele o să aștepte în continuare dichisite după căpitani? Cred că nu. Ar trebui să devină mai comozi oamenii, cu timpul. Probabil, oricum, portul va fi în paragină. Lumea o să vină pe aici ca să vadă cum a fost mai de mult. Câtă lumină. Și câte flori. GHI-TU-LESCU. Ce nume ciudat. Bonjour, Bonjour - Sper că nu m-au văzut ai mei, nu vreau să stau cu ei azi. Poate mâine. Dacă mă văd, cred ca șapte zile o să-mi toarne băutura cu forța pe gât. Mai bine la etaj.

James? O, doamne. Uită-te numai pe unde umblu să pot să-mi dau seama ce se întâmplă cu tine. Andreea, ești nebună, cum te bagi în clădiri dinăstrea singură! Să poți să scrii mai multe despre James, umbli pe stâlpii de susținere și în jurul tău pică tavanul, bine măcar că ai tăi îs constuctori și te descurci să vezi care zonă a peretelui pare mai stabilă, ce-i cu tine! Mai bine ia-o și tu așa, a găsit o gagică în port, a picat de pe vapor înainte să ajungă, a sărit de pe geam, ce naiba, a făcut ceva și gata, ceva ce fac toți oamenii, s-a casatorit și a avut cinci copii, fiecare cu numele începând cu A- Ana, Anabel, Andrew, An... Ce fac aici, da, hai James, ce ai făcut, sigur ai venit și tu aici.

Sclipește totul! De mult nu am mai văzut așa eleganță. Îmi amintește de Londra, de când eram mic. Lumea e la fel de rafinată și aici, chiar dacă e departe. Ce ciudat că-mi place. Oare cum ar arăta locul ăsta părăsit? Cândva o să ajungă în paragină, ca vasele eșuate pe care nimeni nu se mai sinchisește să le mute undeva. Probabil va pica tencuiala, și tavanul. Ar fi frumos dacă cineva ar fi aici. Poate gândindu-se la mine. Țac ar pica peretele ăsta. Și geamul acela ar fi spart. Din mesele frumoase și canapelele tapițate nu ar mai rămâne nimic, sau ba da, un fotoliu, dar plin de mizerii, plin de sticle și cioburi, sau bucăți de lemn. Acolo ar fi gaură în perete. Și aici.

Andreea termină cu prostiile! Uită-te și tu aici, cărți de vizită pe jos și ce e aia acolo, abonament de autobuz pentru Constanța, ăstea sigur au fost de prin portofele furate - acte, uite acolo e o grămăjoară de portofele, ce intuiție minunată ai, super, aici locuiesc oameni, nu e ok, aud voci acum, ce naiba, cine mai e aici - SIGUR CĂ ACUM TE RESETEZI - bine măcar că mă pot sprijini de fotoliul ăsta - niciodată când am nevoie de tine nu funcționezi cum trebuie, DE CE EȘTI AICI ANDREEA, DE CE AI INTRAT AICI, și de ce nu iau și eu o lanternă normală, nu, eu, mă bazez pe telefon, sigur, ăsta luminează, CE, Andreea, nu fii nebună, hai, te rog, CEEE, CINE E ACOLO?

Întotdeauna mi-au plăcut vapoarele cu vele. Chiar dacă au o destinație, trebuie să se supună naturii.

Noi zicem că am reușit să supunem natura. Avem motoare. Luptăm împotriva vântului.

Și doar de ea depinde dacă totuși, acea destinație, va fi posibilă.

Avem un vapor mare sigur pe zi. “45 lei biletul de la Tulcea la Sulina. Uneori vine și catamaranul. Sâmbăta nu circulă nimic. Puteți încerca un rapid sau ceva, dar trebuia rezervare.”

Când ești în mare, respiri timp, nu aer. Îmi place aici. Capătul lumii, e acolo unde ești singur. M-aș putea obișnui, de fapt, mi se pare că aici trebuia să ajung.

“He’s alone on the island” - la capătul lumii nu vine nimeni să mai verifice viața.

Tu vei purta capătul lumii în suflet. Mereu. M-a chemat marea de atâtea ori - acum parcă mă cheamă pământul.

Nu te lăsa, curenții devin mai puternici pe uscat.

- Cam de două ori pe săptămână am auzit că se face aici foc de tabără. Înainte e karaoke.

- *Kara...ce?*

- Karaoke. Se pun melodii pe un ecran și se cântă la microfon. Se aude numai negativul și tu poți să cânti în locul cântărețului care a înregistrat-o.

- *Nu prea înțeleg. Oare nu ies în evidență așa?*

- Nu. Dacă se uită la tine e poate doar fiindcă ești nou pe aici. Deși ești de fapt vechi. Adică mai vechi decât sunt ei pe aici, mă rog, dar nou. Da. Stai liniștit. Hai să ne învățăm. Uită-te spre cer și lasă-te pe spate.

- *Ce dată e azi?*

- E 10 octombrie, James...

Szonja Kadar

Sunderland

Prima oară când am auzit de Sulina nu știam nimic despre ea. Tot ce conta pentru mine era să plec cât mai repede, nu conta unde, cum și nici cu cine. *Sunderland*, la fel cum îi spune numele, devenise pentru mine locul care distrugea tot ce era în jurul meu și reușea să mă despartă de mine însămi prin suferințe brutale, fuga fiind singurul mod prin care puteam continua să respir.

Tatăl meu, căpitanul James Wilson, al cărui nume l-am și moștenit, a murit când aveam zece ani undeva în largul oceanului. Nu îmi amintesc aproape nimic despre el, nici nu mai am imaginea lui în minte. Doar sunetul vocii mi-a mai rămas, o voce răgușită care mă critica constant când îndrăzneam să plâng sau să mă comport copilărește, cuvintele lui reușind să mă bântuie și după dispariția sa. Acesta a fost motivul pentru care nimic nu mi s-a părut mai firesc decât să am grijă de mama și de sora mea pentru care moartea tatălui însemnase aproape o renegare din partea societății, o cădere în sărăcie, adică pierderea oricărei forme de importanță în *Sunderland*, un port mâncat de lăcomie. Fiind căpitan de vas, tata a reușit să ne ofere o viață lipsită de griji, chiar și cu toate limitările pe care le impunea. Relațiile pe care familia mea le avusese înainte de moartea căpitanului s-au răcit foarte repede, iar mama, bolnăvicioasă și mereu izolată la pat, nu a mai reușit să găsească pe nimeni să înlocuiască pierderea suferită.

Am făcut tot ce am putut ca să-mi întretin familia care în curând a ajuns să piardă tot, dar întâmpinam dificultăți, având în vedere că eram doar un copil. Am reușit în cele din urmă să lucrez în port, ajutând pe cine puteam și ajungând să fiu cunoscut ca Jamey *good-at-all*. Fie că era nevoie de cineva care să curețe un bric, fie că era nevoie de cineva care să pescuiască, am învățat să le fac pe toate din disperarea de a nu-mi vedea familia evaporându-se în jurul meu din lipsa mâncării. Mama și sora mea au murit amândouă la o lună distanță, îmbolnăvindu-se de o gripă devastatoare de care am scăpat într-un mod deloc surprinzător, având în vedere că în viața mea tragedia nu era îndreptată către mine, ci către cei din jur.

Șocul creat de realizarea că sunt singur pe lume a constat în faptul că nu mai era nevoie de mine la un nivel mai ridicat ca ajutorul pe care îl acordam în port. Nu mai trebuia să fiu bărbat pentru nimeni altcineva decât pentru mine.

Am decis să plec din spațiul care ar fi putut să trezească în mine sentimente care aveau puterea de a mă dezmoști și de a mă duce în cel mai negru lăcaș din mine, care nu mă speria ca suferință, ci ca o certă dezamăgire pe care aș provoca-o amintirii tatălui meu, ce în continuare mă tiraniza. În felul acesta am ajuns să las totul în urmă și să mă imbarc pe *Phoenician of Sunderland*, având în continuare rolul de *good-at-all*, dar simțindu-mă în realitate *good-at-nothing*. Marea a devenit pentru mine un prieten apropiat, o prezență constantă care reușea să îmi păstreze mintea liniștită chiar și în crizele aprige și efemere de furie când simțeam că mă va smulge din viață și mă va culca la fundul ei.

Când am privit prima oară portul Sulina, am simțit un început de clocot în mine și cum sentimente îngropate demult au început să sape cu nerăbdare să ajungă la suprafață. Nu înțelegeam ce se întâmplă, deoarece un simțământ necunoscut m-a tulburat și doar mai târziu am reușit să îi gășesc înțelesul - era vorba de speranță. Dar am devenit curând conștient că moartea este pasagerul

care mă urmează indiferent cât de tare și departe încerc să fug și indiferent cât de lină mi s-ar părea calea.

Sulina, 2015

Prima oară când am văzut Sulina eram cuprins de nerăbdarea provocată de concediu și de moleșeala drumului lung, transpirat. Nu știam multe despre atmosfera portului, eram doar familiarizat cu anumite legende pe care le găsisem pe internet în timp ce căutam locul potrivit în care să mă izolez. M-a atras ideea unui spațiu părăsit, dar încărcat cu o istorie de o complexitate inedită, chiar magică, o oază în care m-aș fi putut retrage pentru câteva zile, departe de oraș și departe de orice formă de agitație, sperând totuși la o plajă care să surprindă boemitatea demult pierdută a Vămii Vechi. Mă așteptam la chitări lângă focuri de tabără, beții spre răsărit, libertate, aruncări în mare și în vagine. Un loc perfect în care să vin singur, gol și să plec încărcat măcar cu o tentativă de intensitate, de feeling, orice, orice să mă trezească din amorțeală.

M-am lăsat racolat rapid și fără să obiectez de rechinii cazărilor de la debarcare, plecând cu un bărbat în vârstă, lipsind câțiva dinți în gură și mirosind puternic a transpirație, datorită talentului lui de a mă convinge chiar brutal, trăgând de mine fizic și luându-mi practic bagajele din mână. *“Hai mă băiete că am io ce trebe pentru tine, e pe strada 3, aproape de restu”*. Mi-am lăsat bagajele în camera micuță, care în mod surprinzător mirosea a munte, nu a mare, și am pornit spre plajă, nerăbdător să încep experimentările.

Drumul mi s-a părut interminabil deoarece sarea mării, pe care eram obișnuit să o simt umplându-mi nările, nu părea să apară, indiferent din ce parte sufla vântul, ceea ce mi-a dat impresia că nu voi mai ajunge niciodată la apă, să mă arunc în valurile învolburate. Totuși, ea a apărut subit la un moment dat, aducând aminte de mare doar prin formă, nu și prin conținut.

Spre dezamăgirea mea, plaja reprezenta într-adevăr o oază, dar pentru familiști, babe din sat cu prunci isterizați, turiști hipsteri care consideră că Sulina încă nu e mainstream, cupluri de bătrâni nudiști care își retrăiesc sexualitatea prin scurte iepureli semi obscene în marea care și în larg ajunge exact pana la adâncimea în care să acopere, dar totuși să nu ascundă.

Sulina, 1852

Am încercat să ascund ceea ce simțeam atât față de mine, cât și față de restul echipajului, dar o schimbare nemaiîntâlnită în obrajii mei m-a trădat în fața oglinzii. Am încercat să depășesc momentul, dar când am debarcat în Sulina, m-am simțit pentru prima oară ca și copilul care nu am fost lăsat să fiu niciodată. Ceva în aer, în atmosferă, în vocile din jur îmi dădea o energie ciudată, o dorință de a râde, dansa și trăi care ma surprindea și îi surprindea și pe cei din jurul meu. Un sentiment care devenea tot mai puternic cu fiecare clipă îmi oferea convingerea că se va întâmpla ceva, ceva trebuia să se întâmple acolo, în acel loc din care nu mai voiam să plec niciodată. Nu știam ce, dar eram convins că această nouă formă de trăire, în care viitorul nu mai conta, mă va împinge pe drumul potrivit. Simțeam cum viața mea avea în sfârșit un rol, eu aveam un rol și tot ce trebuia să fac era să exist, să respir.

Sulina 2015

Am văzut-o pe plajă când eram chiar convins că tentativa mea de excursie va eșua lamentabil. Nu părea să aibă mai mult de 16 ani, o Lolita apusă care totuși își mai păstra inocența, sânii ei abia foșnind sub cămașa transparentă care o acoperea în timp ce căuta fostele căsuțe de moluște sfărâmate pe malul mării. Am știut din acel prim moment că trebuie să pun mâna pe ea, oricât de pedo-bear ar suna treaba asta. Fetele din ziua de azi fac 18 ani prin clasa I când deja cunosc anatomia umană și rolul betișorului de acolo jos. Am intrat rapid în stalker mode, mi-am luat câteva pet-uri de bere și m-am postat strategic, nici

prea departe de ea, nici prea aproape. Devenisem un mic Aschenbach și ea era Tadzia mea, dar speram că povestea noastră se va termina diferit, în artificii vocale și cât mai mulți zei invocați.

Sulina, 1852

Am văzut-o pe plajă, în rochița albă, adunând scoici aruncate de mare pentru deliciul ei. Am văzut-o din depărtare, nu știam cum arată și nici nu conta pentru mine. Ceva din aura ei mă chema hipnotizant. Seara era magică, soarele apunea, valurile începeau să crească și să se tulbure, la fel ca ritmul bătăii inimii mele. Am simțit cum tot ce ascunsesem, tot ce ținusem în mine atâta timp a ieșit la suprafață într-o explozie de râsete, lacrimi și durere. Am redevenit om, am redevenit copil și totul datorită prezenței acestei nimfe. Mi-am imaginat ce s-ar întâmpla dacă m-aș apropia, cu cât ar mai putea să se intensifice starea mea de extaz, sentiment proaspăt descoperit? Am pornit către silueta ei, eram doar noi pe plajă, totul părea să fie perfect. Am încercat să nu alerg, să nu o sperii. Ea a continuat să culeagă scoici, ignorând complet prezența mea, dar și-a ridicat ochii de un verde smarald din pământ când mi-am făcut curajul să intru în vorbă cu ea și să o întreb simplu, cum o cheamă.

“Mă numesc Ana.”

Sulina, 2015

M-a observat. Am știut asta în momentul în care a început să facă mici gesturi spre a-mi atrage atenția. Aplecări mai periculoase după scoici, scurte întinderi de spate care îi ridicau sânii spre cer, fluturări din păr tip *Head and Shoulders*. Tot ce trebuia să se întâmple era să apună soarele și să îi plece supraveghetorii, spre a putea intra în ea, pardon, în vorbă cu ea liniștit.

Au trecut orele, berile și-au făcut deja datoria și s-au scurs în buda turcească din barul de lângă plajă, fața mea s-a înroșit puternic, dar nu de la

soare. După cum am presupus, fata a făcut în așa fel încât să rămână pe plajă după plecarea părinților. Cine știe ce le-a spus, poate că mai are nevoie de trei scoici faine pentru pizdele de acasă, poate că mai vrea să se bage o dată în mare, poate că pur și simplu le-a spus că nu are chef să plece. Soarele a apus, plaja se golise și am știut că acela era momentul să trec la acțiune.

Sulina 1852

Simțeam cum mă transform, cum dorința pentru ea îmi umple fiecare por, ca să evadeze, să sară pe ea, să îi atingă pielea, să îi atingă buzele, pielea fină a sânilor, umezeala sexului, doamne, gânduri pe care nu credeam niciodată că ar fi posibil să își facă culcușul în mintea mea m-au atacat, Ana, mă uitam în ochii ei și nu mai spuneam nimic, Ana, ce mă fac, simți ce simt și eu, vrei, nu-i așa? Nu mai pot vorbi dar mă simți, mă citești cum te citesc și eu, doamne, oare cum ar fi să am ochii tăi cu mine tot timpul, verde, verde, cercei cu irisul tau, cu sfârcurile tale, medalion din dinții tăi printre buze, Ana, pot? Nu pot? Te rog, Ana, pot să te sfâșii în bucăți, să te simt, să te gust, să te am, să fii a mea, cine ești, ce se întâmplă?! Ana. Doamne, nu mă lovi, te iubesc, vreau doar să fiu în tine, nu te speria, nu-ți fac nimic, râd ca dementul, cum să nu-ți fac, îți fac, dar o să îți placă, o să vezi. Vezi? Nu e așa rău! Roșu, roșu, negru. Ana. Ana?

Sulina 2015

A zâmbit, i-am rânjit înapoi și răgușit, am făcut primul pas și am întrebat-o cum o cheamă.

”Mă numesc...”

Pe fundal, de la terasa de karaoke, se auzea un tip înmuiat în hamei cântând cu o voce plângăreață *Vama Veche*, o voce care acoperea urletele disperate care încercau să își facă loc de pe plajă, oriunde, în orice colțișor, dar nu, nimeni nu observă, nu mai sunt locuri libere în bar, nu aude nimeni.

“era viața mea și se numea ANA?

ce nume simplu...

Iar eu de-as fi știut ce va urma

fugeam din calea sa...”

(Vama Veche - Ana)

Yoshiro Sakamoto

O scrisoare pe mare într-o sticlă și părul alb

* 1. Buail fut! *

Bunica mea mi-a spus “Farraige”, ca să-mi răspundă la întrebare - “Ce e cel mai frumos și important în această lume, bunică?” Adică “Farraige” înseamnă “mare” în limba ei. Când auzisem răspunsul prima dată, mă simțisem un pic ciudat și mi se părea misterios, pentru că ea fusese născută oarbă. Dar imediat am știut de ce îmi spusese așa, întrucât erau peste o mie de povești de basme și mituri legate de mare în buzunarul micuț cusut de mâna ei. Îmi spunea repede aceste povești de fiecare dată când locuiam cu ea. <<Mo bòideach balach, Buail fut!>> “Dragul meu, așază-te, te rog!” Cu această rostire magică a pornit să se rostogolească inima mea în adâncimea mării, fiind în vârtoarea de însuflețire, frică, înmărmurire. Ea a pierdut cinci copii din cauza mării. Tatăl meu a fost singurul supraviețuitor. În ciuda mării ca loc care se îmbrățișează cu moartea, mi-a povestit multe povești tocmai despre morți. Acum îmi pot închipui că se poate să-și fi mărturisit tristețea către marea care fusese privită prin fereastra încăperii ei vechi, prin poveștile ei.

* 2. Nil aon Ghaeilge thart faoi se... *

Cine ascultă vocea morților? Cine le spune un cuvânt de consolare? Cine știe? Nu știu, totuși am căutat răspunsul prin pelerinajul meu îndelungat. Pelerinajul, după acea zi, moartea noastră, numai eu singur, supraviețuitor. Da, mi-am dorit să cred că viața mea a fost un soi de pelerinaj în care căutam ieșirea din labirintul acesta, făcut de oasele lipite de stânci în fundul Mării Baltice, unde

prietenii mei dorm veșnic. Michael, Francis, James, muzicanții compatrioți și tineri din insula noastră. Chiar dacă aş căuta vocile lor și aş încerca să le fac să țâșnească prin trompetă cu vântul sufletului meu, tot degeaba. Rătăcire fără sfârșit.

După război, am simțit că toate lucrurile sunt fără rost. Am pierdut vigoarea de a trăi. Dar am fost angajat ca trompetist în trupa muzicală a marinarilor Marii Britanii și am călătorit peste tot în lume. Rotterdam, Cape Town, Veneția, Saint-Louis, Santo Domingo, Papeete, Melbourne, Lisabona, Rio de Janeiro... numai porturi, dar peste tot rătăcire.

<<Nil aon Ghaeilge thart faoi se...>>

Mi se pare că nu este nici măcar un gal primprejur...

* 3. Litir – Scrisoare *

Draga mea bunică,

atât de departe acum, odihnind dincolo de mare,

Ce mai faceți? Cum e locul unde sunteți acum? S-ar putea să fie încă prea devreme să vă trimit o scrisoare. Însă acum doresc să vă scriu, chiar dacă va fi un mesaj insuficient.

Până acum, am rătăcit în noianul mării ca o scrisoare în sticlă care se pierde în valuri. Singur am plutit prin apă un timp veșnic, fără nici o destinație și fără nici un destinatar. Totuși mesajele și șiroiul sentimentului asurzitor și haotic sunt înăuntrul meu. Numai sunetele valurilor din câmpia mării și muzica interpretată în locurile vizitate în această călătorie nesfârșită au consolat inima mea care a fost schilodită de război. Deși acest lucru poate vă întristează, deseori am simțit că am vrut să mă arunc în neantul unde dormiți dumneavoastră și familia noastră. Dar, de fiecare dată am gândit așa, bunico, cântecele și poveștile dumneavoastră vechi au ajuns la urechile mele și m-au făcut să hotărâsc să continui călătoria. Mi s-a părut că dumneavoastră, ca să supraviețuiți, mi-ați povestit multe povești, inclusiv unele dureroase.

Iar, acum bag de seamă că, în sfârșit, pot să mă îndepărtez de această călătorie. Am dat de un pământ liniștit. Este atât de diferit de porturile pe care le-am

vizitat până acum. Sulina e un loc într-o parte a continentului, dar în același timp e o insulă izolată. Într-o parte este mare, într-alta e râu. Orașul e mic, dar destul de drăguț și sofisticat, arătând și chipuri primitive care par a fi din pustia sălbatică. Păsările de apă nenumărate ciripesc strident și nava de marfă răspunde suflând și fumegând fum alb. Acum mă aflu în acest soi de zonă intermediară. Aici, fluxul vast al Dunării călătorind prin multe țări se varsă în sfârșit în Marea Neagră. Tumultul mării s-a topit în apa dulce a Dunării și din pricina asta portul s-a liniștit. Sulina. Vioiciunea lipsită de gălăgie de aici este specială pentru un om a cărui inimă a fost rănită de zgomotele altor porturi.

Acum câteva luni, vaporul nostru a ancorat în acest port. Turneul nostru aici a fost grozav, din pricina faptului că s-au petrecut multe interferențe cu muzicieni din alte țări, de pildă, o pianistă tânără foarte talentată din Astrahan, un percuționist rus de la Sankt Peterburg, și uneori, un violonist evreu de la Salonic care cântă frumos. Și numeroși muzicieni de la Viena, capitala imperială a Casei de Habsburg, s-au adunat aici.

Însă un lucru minunat este timpul în care cântăm doar de plăcere, noaptea în cârciumă, după muzica rigidă de concert, în clădirea teatrului. Suntem liberi. Cântăm cum vrem noi. Aruncăm toate partiturile muzicale, improvizând cu prietenii. Ritmuri indivizibile, sunete restante, unul câte unul, agită inima noastră ce sare, fie cu bucurie, fie cu sentimente amare. Adesea, am cântat muzicile fiecărei țări după sentimentele de nostalgie ale călătorilor. Acest loc e plin de melancolii diverse. Deși e doar o cârciumă, aici se împletesc melodii din jurul lumii.

Cârciuma este împodobită cu specimene de fluturi, acoperind pereții, de pildă Fluturele Bric Filipinez, Papilio Helenus, Împărat, Zmeul de Hârtie, și așa mai departe. Au fost comorile unuia dintre președinții de companie comercială care a locuit aici. Unii sunt fluturi din insulele Oceanului Pacific, urmând vapoarele îmbarcate pe coastă și cocoțându-se pe marginea catargului, după îmbarcare, nu au mai putut să se întoarcă în insulele lor. Se spune că fluturii sunt încarnări ale morților. Acești fluturi au încercat să ne transmită mesajele morților? Oaspeții de aici clatină paharele, rugându-se pentru amintirile fluturilor care au călătorit și au murit peste mare.

Aici în cârciumă, sunt un muzicant de fiddle și am cântat la multe instrumente din alte țări. Deodată, m-am îndrăgostit de cântăreața armeniană de la Odessa, pe când vocea ei a zburat în cer cu melodia fiddle-lui meu și a alintat obrazul

lunii. A fost frumusețea însăși. Cântece armene, moștenite din timpuri vechi, s-au contopit cu muzica noastră. Pare o muzică nemaiascultată de nimeni sau un sunet foarte vechi deja pierdut odinioară, ca timpul înainte de istorie.

Uneori, noi am compus limericks¹. I-am învățat să facă rime în acest tip de poezie tradițională din țara noastră și apoi am adunat poemele făcute de fiecare. Ne-am amuzat când cu unul când cu altul, în Europolis, cafenea boemă care a fost deschisă recent lângă coasta Dunării. Noi am scris, de pildă, poemul următor:

Tăceri cad peste noi într-o seară

Între Aran, Odessa și Marea Neagră

Ninge cu bucăți de vis pe lume

Câteodată îmi aduc aminte de un nume

și se-aprinde într'un far o lumină stinsă²

Acest timp cu ea a fost atât de fericit. Noaptea în cârciumă, din când în când, ea a cântat pe muzica mea aceste poeme pe care le-am făcut împreună. Nu am înțeles limba armeană, dar nu a contat deloc. Noi am umblat împreună cu picioarele goale, cântând și alergând până la mare, pe nisipuri albe acoperind toate ulițele portului, în nopți neagre nesfârșite.

În timpul zilei, uneori, am vizitat Biserica grecească Sfântul Nicolae. Ne-a plăcut cupola roșie. Înăuntru, peretele gri este modest și frumos. În umbră în colț, de obicei e doar întuneric, dar câteodată, când soarele urcă la o anumită înălțime, lumina vitraliilor luminează această parte. Atunci, ea s-a dus acolo, și a stat în picioare, rugându-se cu ochii închiși. Stând în lumina de șapte culori precum curcubeul, mi s-a părut femeia cea mai frumoasă.

După câteva luni fermecătoare, ea a decis să plece, întrucât a găsit o nouă slujbă, în altă țară. A pornit în călătorie încă o dată. Am fost despărțiți.

---

¹ Limerick e o formă tradițională de poem din Irlanda, caracterizată de o rimă specifică alcătuit din 5 versuri ca: AABBA

² Acest vers a fost inspirat de un catren al lui Ștefan Baciu, nr. 353, din cartea *Peste o mie de catrene*.

Am hotărât să rămân aici, fiindcă simt că doar în Sulina pot atinge ceea ce nu e de atins. Și acum simt că trebuie să vă scriu ceva, deci vă trimit această scrisoare, punând-o într-o sticlă. O arunc în valurile Mării Negre ca să fie purtată către dumneavoastră. Eu cred că va ajunge la destinație, fiindcă toate mările sunt conectate între ele, iar apa e omniprezentă.

“Dia go deo Linn!” Draga mea bunică...

* 4. Draiocht – Magie *

Deja sunt zece ani de când am venit aici. Aproape în fiecare zi, înainte de apusul de soare, m-am plimbat pe plajă, cu fiecare pas scufundat în nisipul mării; ființe mărunte nenumărate se mișcă și îmi mușcă pielea picioarelor. Vremea a trecut tăcută aici. Cândva am crezut că pot să aflu un loc în care să mă stabilesc, dar nu era adevărat. Ceva lipsește întotdeauna. Chiar dacă trăiesc aici de zece ani, vidul îngropat sub piele s-a umflat, aproape să explodeze...

Am zăbovit pe plajă și am privit departe chiar către farul ridicat în larg. Niște minute au trecut. Fără să știu de ce, am picurat acel vechi cuvânt din gură, ”Brail fut...”

Hodoronc-tronc, în apa mării, lângă mine, o fetiță a apărut de nicăieri. Am văzut-o stând pe jos, în apă. Se înfățișa ca o țigăncușă cu păr alb și piele de rugină. Într-o clipă, eu mi-am bănuțit ochiul că greșește și n-am avut altă alegere decât să-i spun așa:

“Ce faci copilă? De când stai acolo?”

Ea s-a întors și a zâmbit moale, dar nu mi-a răspuns. Tăcută. Doar m-a țintuit cu o privire care îmi vede în inimă sau care, dimpotrivă, nu vede nimic, ca o oarbă. Nu am înțeles de unde izvorăște această privire.

“De ce ești tăcută? Spune-mi, te rog, ceva.”

În loc să-mi răspundă, brusc s-a ținut de mâna mea. A tras-o puternic fără niciun cuvânt și a încercat să mă ducă undeva. M-am simțit bizar, dar nu am opus rezistență. Totuși a fost ciudat, nu știu de ce, m-am scufundat în linișite la atingerea mâinii ei. Am urmat calea pe care această fetiță cu păr alb m-a dus.

* 5. Uiece – Apă *

Barca de lemn, plutind liniștit pe apa diafană a canalului Caldron ne poartă în Delta Dunării. Ea, fetița tăcută, încă mă ține de mână cu putere. Dar mâna ei e rece, e fără căldură. Ea mă privește zâmbind tainic. Liniștea și neliniștea se contopesc împreună cu apa omniprezentă a Dunării. Îmi opresc toate gândurile. Acum, nu pot rezista acestui flux, curgând undeva înainte, sau înapoi.

“Unde vrei să mă duci tu, domnișoară?”

Eu îmi las cealaltă mână să alunece din barcă să ating apa canalului, simțind avalanșa micro-spumelor în palmă. Stuful se ridică ferm dinăuntrul apei, nuferi plutesc pe oglinda care reflectă umbra florilor galbene. Mulți pești mici înoată jucându-se unii cu alții în lumea apei plină de ierburi și alge. Deseori, plantele îmi lovesc palma. Împotriva fluxului apei, încerc să apuc aceste plante dar nu pot. Întotdeauna, ele scapă ușor din palma mea, chiar dacă le pot atinge.

O salcie de pe mal s-a apropiat. Sub ea, un bărbat așteaptă sosirea bărcii noastre. E înveșmântat decent. După ce am ajuns la mal, el a urcat în barcă și s-a așezat cu noi.

Acest domn îmi spune: “Gloria de odinioară a devenit deja trecut, și casa mea ce înflorise ieri e acum învelită de tufișuri și iederă. Ce carte am scris? Doar am înscris slava, cultura și istoria acestui port? Doar i-am făcut sicriul sau am gravat un epitaf pe piatra sa de mormânt? *Europolis* s-a pierdut? Eu nu gândesc așa. Scrierea nu înseamnă acțiunea de a conserva. Orașul e ca și tine. Muzică. Orașul nu există material față de tine, ci este o secvență de forțe improvizate care se află sufletește, în fiecare clipă, în spiritele oamenilor. Poveștile trecute ale orașului răsună în poveștile prezente, parcă orice muzică, chiar muzica improvizată, e alcătuită din ansamblul omagiilor pentru toate sunetele care au fost deja cântate în trecut și care, de aceea, produc sunete noi

pentru astăzi. Poveștile spuse mereu curg aici și acum, peste timp, peste loc, configurând sau transfigurând orașul. Și astăzi eu adaug povești mai departe peste *Europolis*, scriind în casa mea învelită în tufișuri și iederă. Întotdeauna scrierea e impersonală, dar această impersonalitate subiectivizează orașul, însăși Sulina. În casa de tufișuri și iederă, *Europolis* trăiește. ”

După aceste cuvinte, el doar tăcu cu pleoapele lăsate, apoi își lasă corpul în barca curgând după fluxul Dunării.

Barca naviga în piroteala apei. Toate ființele sunt atât de statice. Tăcerea de sub ape pătrunde în aer. Se pare că acum suntem aproape de Marea Neagră. Ciulini plutesc pe apă, acoperind vast zona în culoarea verde. Barca alunecă pe suprafața aceasta, făcându-și cale nouă. Nu mi-am dat seama când a căzut soarele și a venit noaptea. Luna plină iluminează moale traiectoria bărcii. Mâna mea apucă, din apă, frunzele și florile de ciulin mari cât aripile păsărilor. De sub frunze, craniile mici ale dracilor mă privesc în ochi. Cât mai înaintez în marea ciulinilor, mâna mea atinge nenumărați draci.

După ce ieșim din această zonă de ciulini, intrăm în golfuleț și ajungem la mal. Fetița tăcută mă privește ca și cum vrea să-mi spună că eu trebuie să cobor aici. Mă mir de plaja la fel de vastă ca deșertul, chiar dacă e înconjurată de pădure. Luna, care e agățată acum pe vârful azurului, se aprinde și conturează siluetele a trei oameni stând în picioare pe nisipul alb, lângă clipeala din mare.

Nu pot să rostesc nici măcar un cuvânt. Francis... James... Michel... Cum puteți fi aici? Am crezut că ați murit în război, în Marea Baltică. I-am strigat. Dar nu mi-au dat niciun răspuns. Sar din barcă și alerg înspre ei.

Înțeleg că fiecare din ei are instrumente muzicale. *Pib Uilleann*, *bodhár*, *feadóg*, sunt instrumentele noastre nostalgice. Ei mă privesc pentru o clipă cu ochi diafani, apoi închid pleoapele, începând să cânte o muzică plină de melancolie. E o piesă veche și familiară pentru noi. Muzica pe care părinții, bunicii și noi, întotdeauna, am jucat și cântat în insula noastră.

Scena aceasta mă tulbură tare. Mă străduiesc să îi ating, dar nu știu de ce, nu pot să mă mișc. Încerc să le vorbesc, dar mi se pare că nu mă aud deloc.

Nu aud vocea mea. Morții îmi dăruiesc mie muzică, însă vocea mea nu poate să ajungă la ei.

Apuc acum *fiddle-ul* și încerc să cânt în armonie cu melodia lor, amintindu-mi copilăria noastră și punându-mi toată inima în joc. Pe plajă, cu picioarele îngropate în nisipul alb, cântăm împreună, așa cum o făceam în cârciumă, odinioară. Muzica răsună împreună cu sunetul valurilor și vocile pădurilor. Ei închid ochii. Nu ajunge la ei nici măcar sunetul meu care fusese mereu împreună cu al lor? Sunt trist, dar simultan, mă mișcă atât de mult melodia noastră neschimbată, de odinioară. Cu siguranță că, aici și acum, sunetele noastre vibrează reciproc și formează o singură armonie, totuși sunetele mele nu pot ajunge la prietenii mei. Ca un singur ecou, răsună în aceeași lume, muzica durează nesfârșit.

* 6. ag baile – acasă *

Zori de zi, luna cade și începe să se apropie de orizont. Cerul se înalbește pe îndelete. Ceața acoperă toate obiectele pe apă, nu e nimic altceva decât tăcere. Există numai vocile ascuțite ale păsărilor care se ascund în umbra plantelor. Și, în plus, există sunetul valurilor pe care barca noastră le împinge, mergând peste Deltă. Acum suntem la marginea Sulinei, ieșind spre Marea Neagră. Plantele sunt din ce în ce mai puține. Vedem în depărtare, la orizont, silueta farului care se ridică pe un banc de nisip învelit de pădure.

Aici, au dispărut toți în afară de mine și fetiță, acum suntem numai noi doi. Și, fără să știu de ce, pe fundul bărcii, se află trei flori înțepenite, având forma craniului de drac. Așa se spune, da, acele cranii de ciulini, se numesc Drac de Mare.

Toate lucrurile sunt vagi în conștiința mea. Nu pot să gândesc și nu pot să înțeleg nimic. Ceața pătrunde înăuntrul capului meu, copleșind toate gândurile, emoțiile, senzațiile. Simt doar tristețe și durere surdă în adâncul inimii.

Barca se apropie de far, acum, ca și cum există o forță magică care ne trage într-acolo. Se oprește la mal, în fața farului. Fetița se ridică și, încă o dată, mă trage de mână, privindu-mă în ochi. Am înțeles că aici trebuie să coborâm.

Pășim pe nisipul iluminat moale de lumina dinăuntru farului. Lumina emană nuanțe calde ce plutesc în ceață. Se vede doar ușa, restul farului e înghițit de bezna ceții. Traversăm prin nisip, apropiindu-ne de ușă. Aici, mirosul e cumva familiar, atât de nostalgic. Nu știu de ce.

Fetița apucă mânerul ușii și îl apasă.

Ușa se deschide.

Plasele pescarului, de pe perete, sunt pregătite pentru a fi folosite în mare. Ceasul de stejar mare și vechi păstrează mereu timpul arhaic. Tapiseria neterminată care desenează jumătate de vârtej atârână din războiul de țesut. Focul în cămin flutură fiecare obiect în căldura liniștită.

Ce s-a întâmplat aici? Pare a fi încăperea în care am locuit în copilărie. Încă umblu în cameră și ating fiecare obiect pe care fusesem obișnuit să-l văd mai demult. Pandantivul albastru decorat cu modelul de căluț de mare pe care bunica mea, întotdeauna, l-a purtat. Inelul de chihlimbar roșu ca soarele la apus. Îmi aduc aminte că a fost verigheta ei. Un scaun special făcut din coloana vertebrală a unei balene ca un butuc foarte vechi în care se disting nenumărate inele anuale. E foarte ciudat. Aici, pe altarul de comori al bunicii există un șirag făcut din multe flori de ciulin, din craniile dracilor de mare. Dar nu se poate ca acestea să fie aici. Bunica mea nu a avut așa ceva.

Înnebunesc? Visez în barcă? E foarte bizar! Oricum, trebuie să ies de aici. Încerc să deschid ușa. Însă e închisă. E atât de rigidă că nu pot nici măcar să o mișc.

În acel moment, brusc, simt căldură în palmă. Fetița trebuie să mă fi ținut de mână și mâna ei a fost rece, dar acum e caldă. Mă mir și mă întorc spre ea, dar acolo nu mai pot găsi figura ei. Nu se vede nici măcar umbra ei, fetița a dispărut. Mâna ei e acum șifonată, cu nenumărate riduri, ca mâna unei femei bătrâne. Mă ține de mână bunica mea. În locul fetiței, ea este în fața mea. Doar părul alb al fetiței rămâne aici ca părul bunicii.

<<Mo bòideach balach, Buail fut!>> “Dragul meu, așeză-te, te rog!”

Câteva secunde, nu pot decât să tac.

Și apoi cad în genunchi și îi îmbrățișez picioarele, îngropându-mi fața în fusta ei cu buzunarul micuț cusut.

Marea răspunde infinit, afară, pe fereastra încăperii vechi, ca de obicei.

* 7. Dia go deo Linn. – Zeițe să vă binecuvânteze. *

După aceea, niciodată, nimeni n-a putut să-l mai vadă pe acest muzician marinar, care a cântat treisprezece ani la Sulina. A dispărut. Totuși, a rămas sunetul trompetei și a *fiddle*-lui său răsunând în capetele locuitorilor timp de câțiva ani.

William Simpson

1838-1874

“Dia go deo Linn.”

Tudor Scolca

kepler-452b

1868, undeva pe mare. La bordul vasului „Mijdeci”

Stătu câteva momente în fața ușii lui Mehmed, inspiră adânc, deodată cu valul, și bătu la ușa de lemn lustruit. În cizmă avea pumnalul ascuțit în noaptea anterioară. Ușa se deschise parcă singură.

Ca de obicei, Mehmed îl primi cu un zâmbet. Îi zâmbea doar în momentele în care erau ei doi, singuri. Laolaltă cu ceilalți, de se nimerea să îi fie prin preajmă, îl amenința și-l îmbrâncea cu corpul său greoi, ba își chiar potrivea îmbrâncelile cu ritmul mării, ca Thomas să le simtă și mai dur.

„Poftim înăuntru, cred că știu de ce-ai venit, domnule Rutherford.”

„Da”, Thomas era pierdut, chiar aici nu ajunsese niciodată. Mai avu el gânduri, înainte să ajungă marinar, acasă în Banffshire, să fi avut vreo șaisprezece ani. Câțiva o făcuseră pe sora sa să plângă, atunci. O săptămână și-a imaginat cum le taie gâtul sau îi împușcă pe fiecare în parte, până la urmă nu făcu nimic.

„Te rog, ia loc aici.” Mehmed vorbea în fraze scurte, deși stăpânea mai bine engleza decât căpitanul.

Thomas se așeză pe una din pernele binevoitoare. Masa din centrul camerei îi prelua privirea, ca de obicei. Asta se întâmpla cu oricine care intra în cabina lui Mehmed, iar turcul o știa. Mâna sa unsă cu uleiuri de măsline așeză în fața lui Thomas o carafă de apă. Știa că englezul nu bea, „cum naiba a știut de

când am venit aici, toți m-au servit cu rom sau vin, doar el cu apă”, se gândea în timp ce încerca să se concentreze pe lama ce-i venea rece pe lângă gleznă.

„Sunt tare curios,” începu Thomas după o gură prea mare de apă „ce voiai să spui. De unde știi de ce am venit?”

Celălalt îi zâmbi închis, acum așezat și el cu un pahar auriu, pe o altă pernă. „Toți vor același lucru.” Ochii săi negri indicară spre masă, acolo unde era cupola de sticlă în ea Thomas văzu o clipă luna, apoi perdelele acoperiseră geamul. Sau oare erau acoperite de la bun început?

De când a ajuns, s-a întrebat „de ce cuvântul său valora atât de mult pe navă?” Nu l-a văzut niciodată lucrând sau strigând ordine la alții. Plutea doar aici-colo, cu zorzoanele de aur după el. Unii i-au spus, când a coborât în cală, era încă nou-venit pe vas atunci, că cei doi erau frați de sânge – Kosta și Mehmed. Altul, un grec cu prea mult dor de casă, l-a asigurat că Mehmed și Kosta erau unul și același, ținută într-un loc de cupola de sticlă și ce adăpostea ea la fel de multe legende a auzit și despre floare. Căci, într-adevăr, sub semisfera de sticlă niciodată murdară, se afla o floare nemaivăzută în lume.

Vocea lui Mehmed reveni de undeva de sub mare, valurile auzindu-se mai puternic, parcă. „Da, domnule. Știu. Nu ești primul care vrea acea plantă. Unii au încercat să mă ucidă pentru ea, alții mi-au dat palatele lor în schimb.” Surâdea acum, puțin beat în leagănul apei. „Știu, eu știu. La toți le spun același lucru.” Și acum își întoarse ușor capul spre Thomas.

„Ce?”

„Gândirea voastră este nepătrunsă de glasurile acestei flori.” Thomas ameți, își simți sângele sub piele. Nu l-a auzit niciodată pe Mehmed să vorbească astfel. Camera deveni subit mai obscură, iar aerul îl simțea în plămâni de parc-ar fi fost transformat în sarea oceanului.

„Gândirea noastră?”, reuși.

„Da. A voastră, cei care vă lăcomiți pentru un grăunte al deșertului care n-duce nimic niciodată cu el. Ca și acest ocean al căror străfunduri nu-l veți auzi niciodată, fiindcă ochii și urechile vă vor fi acoperite de apă!”

Vocea lui tuna acum, peste scârțâitul corabiei, peste suflul largului, peste vânt.

Thomas își găsi mâna întrepându-se ușor spre armă, acum tremura tot. „C-cum adică?”

„Mă vei ucide acum, domnule Rutherford. Nu-i nimic, îmi era dor de casă oricum.”

Pieptul păros al lui Mehmed se găsi undeva în apropierea imediată a lui Thomas, îi putea auzi inima, atât de aproape era. Liniștite erau bătaile ce veneau dintr-însul, lama cuțitului, făurit cândva de mult de bunicul său ce era fierar renumit în toată Scoția, era plină de sânge, Mehmed îi zâmbea liniștit, iar ochii-i avea închiși acum, Thomas privi spre globul în care se afla floarea, dar văzu doar foc în jurul său. Cu globul sub braț, acoperit de hainele largi luate anume în seara aceea, puntea era plină de oameni care fugeau care încotro, era sigur că-l văzuse pe grec aruncându-se peste bord. Instinctiv ochii lui Thomas urcară spre vuietul cerului – un marinar oarecare dispăru fără sunet dincolo de bord.

Cizmele îi alunecau pe lemnele cunoscute în aceste luni ce-au trecut acum, înspre vreo barcă, unii încă mai aveau spor la aruncat găleți de apă, dar focul n-avea cum să fie învins iar Kosta căpitanul îi trecu îmbrăcat pe jumătate pe lângă urechea lui Thomas în fuga ce-o avea deja a ochit o barcă a lui, săculeții cu cele pregătite și cu mâinile pline de sânge ce țineau globul strâns la piept, mirosi cum părul de pe mâini îi ia foc și unul dintre catarge se prăbuși de parcă ar fi fost un pai.

Urletele lor rămase în urmă acum îi țiuiau în urechi și era sigur că făcuse pe el de frică, era singur acum în bărcuța cu vâsle, corabia uriașă zăcea împrăștiată în pelicula neagră a mării, nici măcar luna nu se mai vedea de fum și țipetele celor ce vor fi morți – știu că nu vor fi supraviețuitori, în afară de el.

Thomas Rutherford ținea strâns globul cu floarea, adormi cu el în brațe, la cinci kilometri de țărnul portului.

2015, la marginea pădurii L. A șaptea zi de misiune. K452b

Mă dau jos de pe lemnul ce servește drept potecă în fața mării deschideri nisipoase, incertă în forma sa. De la umbra pădurii încolo, mă gândesc, singurul meu obstacol sunt nenorociții ăia de șacali. Numai despre asta a vorbit șoferul, mi-au intrat în cap. Așa îmi trebuie.

Măcar mai am apă. Foame nu mi-e, deocamdată.

Încep să urc pe nisip, picioarele se tot scufundă. Câteva momente de chin, o să trebuiască să îmi dau jos papucii mai târziu.

Măcar e noapte, îmi spun, amintindu-mi arsurile de pe tălpi din ziua când am venit să filez teritoriul – cică eram turist. I-am dat șoferului niște bani serioși, să-mi facă turul complet.

Termin de urcat panta. M-au trimis ăștia la mama dracului să le găsesc caii lor verzi pe pereți. S-a terminat cu mine, nu există nici măcar o umbră de informație în tot orașul ăsta, nimeni n-a auzit de hoții și de ucigașii care s-ar ascunde aici. E clar că m-au trimis aici să uite de mine, un fel de vacanță fără sfârșit. Poliția locală nici nu a auzit de existența departamentului pentru care lucrez, aproape că mi-au tras o bătaie, crezând că îmi bat joc de ei.

Golesc nisipul din papuci, sau cel puțin așa sper – nu văd nimic dacă-mi plec privirea spre sol (acum relativ drept). „Bine că e lună plină”, încep iar să vorbesc de unul singur în șoaptă, „dar e înnorat.” Papucii îi presez în compartimentul rucsacului, aud un zgomot lemnos undeva pe cărarea din urmă. Apoi altul, mai puternic. O ruptură. Bate vântul?

„Cine-i acolo, stop!”, gura mi-o ia pe dinainte, urlu ca un disperat, caut pistolul, îl găsesc, îl scap pe jos, reușesc să îmi succesc glezna după o mișcare mult prea bruscă. Cad, răsucindu-mă cu fața spre poteca de lemn. Capul ratează o piatră, la câțiva centimetri.

Îmi ridic ușor privirea, simultan cu mâna încerc să scap de nisipul din ochiul drept. Îmi controlez respirația – să-mi opresc tusea, sau măcar să nu fie prea zgomotoasă. În pădure continuă să se audă foșnete sacadate, lemne rupte sau aruncate între frunze și liane. Bag mâna după lanternă, mă ridic încet. Pe spate simt deschiderea ce mă așteaptă, vântul e acolo.

Apăs butonul lanternei, îmi dau seama că habar nu am unde e pistolul. Lumina scanează printre trunchiurile antice, tot ce reușesc să văd sunt niște formațiuni de crengi pe care le-aș poza dacă aș fi turist, probabil. Găsesc pistolul după câteva minute, minute a căror singură consolare au fost înjurăturile șoptite în gol.

Mai ridic o dată lanterna spre conglomerata uscată străbătută pe vremea când încă era lumină, de data asta îmi tremură mâna și simt cum nervii îmi urlă

sub pojghița de nisip ce-mi acoperă pielea. Absolut nimic. Doar un zgomot de fundal inerent acestor locuri, mă gândesc – bate și vântul acum.

Plec mai departe, las naibii pădurea în spate. Or fi fost ceva animale, șacali încadrați în ecranul laptopului îmi bântuie mintea. Ochiul drept îmi sângerează sau lăcrimează. Aerul rece îmi toacă fața, încep să-mi număr pașii – o tehnică de relaxare pe teren învățată acum multă vreme.

Oricât de mult soare am îndurat zilele trecute alergând prin orașul ăla uitat de lume, exact în noaptea aleasă pentru executarea misiunii, noapte aleasă special pentru luna plină, exact acum e înnorat. Sper că vântul va dispersa norii la un moment dat.

Tălpile mai nimeresc câte o scoică, încerc să mă consolez cu gândul că măcar nu va face nimeni scandal în momentul în care mă voi întoarce fără niciun rezultat la șef. E clar: în ciuda faptului că urma crimelor se oprește în Sulina, nu văd cine naiba s-ar ascunde pe aici, fie ei oricât de psihopați și ucigași. Nu e nimic aici.

Localnicii au fost îngrijorați când i-am chestionat. Ceea ce e perfect normal, doar se uită la televizor. Și totuși, încep să-mi enunț lista în minte. Alfabetic. Elimin fiecare nume care era convins că vecinii erau suspecti. Îi elimin și pe cei care vorbeau doar ca să nu tacă din gură, precum și pe aceia care îmi repetau doar ceea ce auziseră la știri. Rămâne un singur nume. Femeia aceea care vindea pepeni în port. Mina ei înțepenită, răspunsurile aproape șoptite, copilul pe care l-a împins la o parte, să nu audă ce vorbim – în fine, cadența sacadată a acțiunilor ei era înnegurită de o frică ce dovedea mai mult. Pe lângă asta, a fost singura pistă care a avut un rezultat mai mult sau mai puțin tangibil. M-a trimis spre clădirea vechiului cinematograf.

Acum două zile, printre cioburi și excremente uscate, praf și tencuială, am găsit acel pașaport – al ultimei victime. Numele era șters, foi au fost rupte din el, dar poza era acolo. O poză foarte veche, dar aceeași față ce a circulat pe toate canalele de știri în ultima săptămână. În aceleași știri, raportul privind căutările efectuate – o stagnare totală, de fapt. Până și cadrele folosite în ultimul montaj le-am recunoscut ca fiind din arhivă, niște filmări mult mai vechi, ce nu aveau deloc legătură cu investigația.

Mă opresc să beau apă. Scot papucii, arunc șosetele închegate de nisip. Nisipul a devenit piatră, să fi trecut vreo oră. Ochii s-au adaptat la întuneric, în

astfel de circumstanțe nu e neapărat nevoie de o lanternă, îmi zic în timp ce mă încălț. Planul e liber. Câțiva copaci, niște pietroaie mai impunătoare. Direcția e cea corectă. Mă întorc spre mult prea înjurata pădure Letea, o masă incertă. Calculez că am umblat vreo doi kilometri. Niște spasme coboară din omoplați până la glezne.

Negrul pădurii ocupă tot estul. Acea absență a luminii care servește drept contraexemplu în primele antrenamente ale agenților. Nu folosești negrul dacă dorești să te infiltrezi în noapte, îmi repet în minte, calitatea inerenta de a absorbi lumina duce la un contrast prea puternic.

Pornesc mai departe, râd puțin de inutilitatea unor practici de acest fel în circumstanțele astea. Cine dracu mă vede aici, și de-o vrea. Mă mai consolez cu gândul că peste exact trei ore va fi lumină, și voi mânca ultima rație, voi constata că nu există absolut nimic aici, voi face pozele mult dorite drept dovadă, voi transmite datele GPS-ului, peste cinci ore voi fi pe vapor, unde voi scrie raportul, peste zece în drum spre sediu, și, într-un final îmi voi da demisia – asta dacă nu e mai rapid șefu' la gură să mă arunce în groapa țăpilor ispășitori, și ceva mă oprește, un copac e la o cincizeci de metri, îmi verificam doar lanterna, deși mintea a înregistrat forma crengilor, lumina s-a oprit asupra îmbinării dintre sol și lemn.

O mogâldeață nedefinită. La baza copacului. Un susur. Respirație? Încerc să văd, cu singurul ochi perfect funcțional. Văd câteva degete acolo. Nu e animal. Caut butonul ce mărește puterea luminii, în timp ce înregistrez conturul ce se ridică, se lasă, se ridică, se lasă. Viață. Nu e cadavru. Doarme, însă. Găsesc butonul, de ce am transpirat așa? Îmi alunecă, metalul lanternei se izbește de piatră, toată puterea de trei mii cinci sute de lumeni mă face să amețesc și să nu văd nimic. Stau încremenit, ochii-mi închiși instinctiv. Un hârșăit din zona copacului. Sunet de scoarță, piele pe scoarță folosită drept sprijin. Încerc să deschid ochii. O creangă se rupe și cade, respirația de acolo e clară, puternică. Grăunți de nisip presați pe piatră. Mușchii mei nu ascultă. Un suspin crestat de șmirghel vine din praful ridicat în urma mișcării celui pe care nu-l văd. S-a ridicat. Simt căldura lanternei pe față, chiar și de acolo de jos. Ochiul stâng îmi e întredeschis, dar să pătrund nu am speranță.

Un pas, apoi o unghie frecată de lemn. Apoi un sunet ce nu-și are locul. Mintea nu l-a înregistrat imediat. Abia după ce a făcut al treilea pas, aud. Un picior încălțat ce pășește, urmat de un sunet sec pe aceeași piatră. Nu înțeleg.

Din nou. Vibrațiile produse de sunetul ce naiba e. Vibrațiile le simt prin papuci. Din nou. Un picior încălțat, apoi, un tropot? Din nou. Nu-mi mai simt corpul. Papuc. O copită. Din nou. Nu-mi dau seama dacă se îndepărtează sau se apropie. Din nou. Papuc, copită. Îmi e atât de rece, papuc, copită. E rece piatra, iar printre genele ochiului stâng văd aburi ridicați din sângele prelins pe ea, în nări am nisip. Din nou.

1869, Malta. Biroul lui Michael Azzopardi

„E atât de cald aici, Michael. Îngăduie-mi puțin aer.”, spuse Thomas, încă în picioare și cu documentele sub braț. Își găsi propria voce dispersată uscat în camera încărcată de mobilă, tablouri, rafturi de cărți, toate lipsite de cusur în așezarea lor.

„Ți-e dor de briză, Tom?”, răspunse bărbatul de treizeci și nouă de ani fără să își ridice privirea. Vechiul prieten era de nerecunoscut. Acest om cu coatele pe biroul de lucru, atât de atent la hârtiile perfect aranjate pe lemnul fără o particulă de praf, cu părul migălit în perfecte distanțe, acesta nu mai era omul cu care Thomas Rutherford își petrecea odată zilele și nopțile în toate tavernele din întregul Banffshire.

„Au trecut anii, știi.”, încercă să-și drege glasul, făcu un pas spre centrul camerei, covorul înfundând cu supliciu, parcă, orice sunet.

„Ia loc.”

„Pot să vin și mai târziu.”

„Deschide geamul dacă vrei, Thomas. Nu e nevoie să vii mai târziu, acum e bine.” Michael Azzopardi era lipsit de moviment, parcă nici buzele-i obscurate de înclinația capului nu aveau viață. Michael se îndreptă spre geam, iar hârtiile plasate pe suprafața lemnului, într-o limbă străină, aveau o caligrafie fugară, pătrunsă de privirea arzândă a omului pe care-l simți doar prin vocea plată și fără emoție, care i-a servit cuvintele.

Luă o gură de aer. Marea era acolo, undeva după clădirile incandescente. Amintirea nopții acelea îi fugărea visele, când ele veneau – însă nici zilele nu-i erau mai ușoare.

După ce a ajuns de la Stambul în portul din Malta (nici că și-ar putea aminti cum s-a întâmplat această tranziție), n-a mai putut să calce pe vreun vapor. Aproape un an îl despărțea de focul inexplicabil, naufragiul, dar imaginile erau înjghebate succint în fiecare din momentele sale.

Se așază pe marginea scaunului, cu o ușoară frică de a nu-l distruge prin ostentativa-i îmbrăcăminte. Aranjă documentele pe genunchi, își drese glasul încă o dată, să se asigure că e încă în viață. Apoi, privi spre Michael, să se asigure că acesta era încă acolo.

Trecură câteva minute, absente de orice gest sau sunet, în afara stomacului lui Thomas, gol și doritor, și a unor păsări tardive de afară.

„Da.”, pică împlumbat glasul de nicăieri. Azzopardi stătea acum drept. „Ar fi fost frumos din partea ta să mă fi vizitat mai devreme, Tom. Știi că te afli în Malta de opt luni. Chiar azi, cred, sper să nu greșesc, se împlinesc exact opt luni de când tu ai venit clandestin pe acel vas englezesc. Unul de-al nostru, am trecut cu vederea lipsa legitimității tale. Dar o vizită puteai să îmi faci.”

Glasul său curgea lin, dar măsurat. Deși încerca să fie călduros, Azzopardi n-a fost niciodată fermecător prin vorbe.

„Știi, poate ar fi fost mai potrivit așa. Îmi pare rău.”

„Au trecut mulți ani, băiete.”

„Da...”

„Și nici măcar o scrisoare, de la tine. De ce ai venit?”

Schimbarea bruscă îi dădu de înțeles lui Michael că totuși avea puțin timp la dispoziție.

„Îmi cer scuze, n-am avut, n-am avut cum. Toți acești ani de când tu te-ai stabilit aici, grație asociației, am”

„Te rog,” îl întrerupse, „nu au funcționat metodele tale de îndulcire niciodată asupra mea. Nu vor funcționa nici acum.”

„Ai dreptate, nu știu pe cine încerc să prostesc.”

„Doar pe tine, ca întotdeauna. Acum, spune-mi te rog ce vrei de la mine, sunt un om foarte ocupat.”

„Am aici niște hârtii, totul e oficial, precum vei vedea.”, au fost singurele cuvinte pe care le mai putu izbăvi Michael. Întinse mănunchiul de foi, cu o mână fără voință. Azzopardi privi cu aceeași apatie ce-i părea lui Michael că-i domina acțiunile. Semnă toate documentele cu mișcări precizate de negrele dungi imprimate de tipografie, urma stiloului încadrată matematic.

Nu mai schimbară nici o vorbă. Michael ieși din birou, găsindu-se oficial, din nou marinar.

Avea să calce pe vasul „Kepler”, după opt luni de uscat. Un vapor de ultimă generație, cu aburi. Avea să meargă spre Sulina, unde era convins că va muri.

Acolo i-a fost indicat, vocile susurânde din afara materiei, ele i-au indicat locul. Niciodată nu fusese mai sigur de soarta sa.

2015, lângă pădurea L. A opta zi. K452b

Aud. Pulsul. În pelicula de praf ce-o am în urechea dreaptă. Sunt în viață? Da. Inima bate. Mi-e sete. În plămâni simt furnalul amiezii. Încerc să văd, printre alte forme ale aerului. Roșu. Piatra se întinde într-o oglindă aspră, pe-a cărei suprafață observ sângele. La capătul firetului acum uscat, doi ochi. Piatra suspină apăsării venelor arzând în crescendo, gâtuielile făcute de vânt într-însa au acceptat suculentul lichid. Un mușchi al gâtului tremură la insistențele mele. Ochii sunt nemișcați, mici, ai naibii de mici, învăluți în valuri. Un suflu cald, o respirație. Miroase urât. A câine nespălat.

Mă mișc, să observ mai bine. E un șacal. Îmi linge sângele, la doi metri prelins din ureche, pe lângă lanterna crăpată. Arată de parcă a fost aruncată din distanțe incerte, de o mână străină. Aparține nisipului, pietrelor și uscatului acum.

Șacalul mă privește. Limba e încă afară, umezită în disperare. Asemenea câinilor gunoieri, se trage în spate, mârâie. Fac o mișcare mai bruscă. Fuge. Oglinda pietrei a dispărut, doar un câine jegos, acum fuge. Dispare între arbuști incerti.

Îmi duc mâna la tâmpla dreaptă. Găsesc niște tăieturi superficiale. Împart apa, o jumătate pentru băut, cealaltă pentru sângele uscat. Ochiul drept nu se deschide.

Verific restul echipamentului. Nu am cum să transmit nimic. Arunc tot. În afară de pistol. Le voi recupera la întoarcere. Le învelesc într-o cârpă maronie, pe care o ascund bine la baza copacului. Mă mai uit o ultimă dată spre lanterna abandonată. Nu merită efort.

Umblu, mă voi orienta după soare. Elementare cunoștințe despre mișcările planetei

un cal, îl aud departe, sau puțin după acele tufe, dincolo de piatra tocită de excrementele păsărilor. Ușor pășește pe granița dunelor, da, curând va începe din nou teritoriul apelor, al ierburilor și al peștilor aici imediat.

Picioarele capătă putere în apropierea mea tacită, a mișcărilor camuflante, executate sub albastrul plasticizat. O femeie pe cal, privește printre cozile multiple ale părului, nedobândit de asprimea solară. Mă vede. Își îndeamnă animalul spre mine. Nu are șa, iar pe corpul femeii stă doar o mantie îmbibată de cusături fără vectori clari, albă.

Se apropie de mine fără grabă, cu siguranța că nu aș putea să scap nici de-aș vrea. Mă privește în ochiul stâng, celălalt nu îl pot deschide. Cozile în care-i împletit părul formează o cascadă largă în jurul capului, texturată în culori pământii. O mână o ține pe ceafa calului, cealaltă pe lângă corp. Mușchii încordați îi fac pielea să strălucească în petice. O culoare închisă, straturi epidermice tratate de soare și pojghițate în timp. Mă opresc, îmi caut pistolul, îmi amintesc că e plin de nisip. Renunț.

În locurile în care haina nu-i acoperă corpul, pielea întinsă mă face să cred că e mai tânără decât mine, și totuși ochii scrutează cu asemenea calcul, încât nu sunt convins. E desculță, cu tălpile grefate de un strat de pământ uscat și tare. Totuși, rămâne pe cal, cu umeri ce-au fost crestați de soare, roșii. Nu mișcă deloc, în afara ochilor ce mai sar undeva spre orizonturi din urma mea, deocamdată. Doar animalul mai scoate câte un zgomot în drumul său printre arbuștii prăfuiți.

Capul calului se oprește la puțini centimetri de pieptul meu, îi simt respirația caldă pe corp. Nările lucrează periodic, în valuri, cu pasivitate. Ochiul femeii mă privesc atent, de jos până sus și din nou, de câteva ori. Gura nu

schitează nici o mișcare, buzele nu-i dovedesc nici o intenție. Doar cozile părului ei mai au câte o mișcare acum, impenetrabile la razele soarelui, dar unduite ori de vânt, ori de o voință proprie.

O înfățișare neclară, nu pot să-i citesc nimic pe chip. Uneori ochii își arată de după umbra părului o săgetare ce trădează îngăduință. O privesc și eu, căci nu am încotro. Cine e, de unde vine, de ce călărește un cal? Mă hotărâsc să vociferez măcar vreuna din aceste întrebări. Îmi dreg glasul, dar nu apuc să scot nicio vorbă.

„Ceea ce cauți nu e aici.” glasul ei parcă dispersează întinderea deșertului, apropie orizontul larg al dunelor, al trestiei. O voce ce nu ar putea produce un ecou nedorit.

De unde ar ști ce caut? De ce? Încerc din nou, reușesc să trag aer pe gură, dar ea din nou îmi taie intenția.

„Maeștrii tăi te-au trimis la moarte.” de data aceasta se apleacă din gât, unde observ niște cicatrici ca de gheare păsărești, urme adânci și vechi. Părul și-l dă la o parte de pe față, și continuă:

„Eu nu-ți doresc moartea. Te văd pierdut. Nu ești de aici, dar nici nu știi unde ai ajuns.” O voce fără accent, fără ondulații, fără incertitudine.

Vreau să îi spun că, dimpotrivă, știu exact unde sunt, sunt

„Nu poți vorbi acum, nu te speria.” Un zâmbet începe să se contopească din mușchii feței. Mâna ce-o ține pe coama calului e strânsă ca o liană, din umăr schitează o mișcare, calul se întoarce. Femeia își îndreaptă spatele, acum mă privește iar, câteva momente a căror amplitudine încarcă aerul.

„Vino cu mine.” Îmi întinde cealaltă mână, ce nu e legată de cal, o palmă cioplită, aspră, dar cu mișcări potolite. „Nu ai scăpare, trebuie să vii.” Vocea ei capătă acum o nuanță, prind un moment în care ochii-i înregistrează ceva departe. „Noaptea trecută ai scăpat ușor. Poate nu vei fi la fel de norocos data viitoare când vor veni.” Despre ce naiba vorbește? Minte începe să amintească acele momente încadrate de căldura lanternei, acele sunete pe piatră. Din interiorul secundelor acelei amintiri se extinde o goliciune, tardiv, încheagă înspre actualul moment.

Femeia îmi zâmbește din nou, de data aceasta cu toată fața, parcă râde cu ochii-i care îmi cunosc frica. „Da. Știi despre ce vorbesc. Tu nu ești de aici.

Intențiile tale nu sunt încă cunoscute lor, dar vor fi. Ceea ce cauți nu e aici. Tocmai de-asta trebuie să vii cu mine. Cei pierduți sunt singurii care pot pătrunde acolo.”

În sfârșit, parcă pieptul îmi iese dintre pietre, și îmi simt glasul controlabil.

„Unde?” reușesc să spun, cu un efort ce-mi aduce o migrenă.

„În sălașul răului. Acolo, peste ape, unde acum multă vreme, o veche putere a fost adusă de unul care a furat din casa gazdei sale. El nu știa că servește unei voințe străine oamenilor. A fost prostit, a făcut un pact semnat în sânge și foc, trezind puterea închisă. Acum, vino.”

Mă urc pe cal, mă doare tot corpul. Amintirea acelor momente îmi provoacă greață. Și totuși, în galopul animalului printre tufe, simt o ușurare. Îmi dispare oboseala, încet, și foamea, și setea.

1874, spre sfârșitul anului. Puntea vasului Kepler, pe un canal al Dunării, lângă mare

Rutherford se afla spre sfârșitul călătoriei sale. Inspiră adânc sarea din aerul încețoșat. Vocile-i vorbeau acum în fiecare seară, când se urca în patul său de înaltă onoare, în camera împopoțonată cu tot felul de artefacte culese din călătorii. Floarea o ținea ascunsă, într-un compartiment secret, aflat aproape de perna pe care-și odihnea noaptea ochii.

Reușise în anii ce-au trecut să devină cel mai respectat de pe vas. Vaporul, un dragon al focului mecanic, îi adusese profit enorm. Era cel mai rapid vas de comerț, aburii săi aduceau mirodenii din cartografierile marginale ale lumii.

Sulina se dovedea a fi un port pe cât de posac în izolarea sa, pe atât de animat de oameni ce doreau să își construiască avuțiile, iar Thomas Rutherford le îndeplinea poftele. Totul spre scopul ce-i era neclar, odată, atunci pe acel vapor. Scop care acum era imuabil în precizia sa. Devenise asemenea lui Michael, gândi surâzând pe puntea ce-o domina cu privirea.

Parcă trecutul nu-i mai vorbea, ci doar vocile din negurile aspre ale acestor nopți înghețate. În curând nu se va mai putea naviga, iarna își trimise

deja primele atingeri. Le simțeau în aburii de neoprit, în lemnele punții, în metalul ce șlefua pelicula canalelor Dunării.

Avea să mai trimită un vas sub ape. Era necesar. Tributul va fi plătit. Acum câteva zile primise cele două pietre de mormânt, trimise de Azzopardi, din Malta. Una falsă, ce în noapte a fost așezată în cimitir, alături de ceilalți ce-au pierit în locurile astea străine. Cealaltă, cea adevărată, se afla în cala vaporului, ascunsă de priviri bănuitoare.

Unii mai ageri de pe vapor au intuit anumite mișcări ale lui Thomas, în privirile lor se vedeau dubii, reavoință. La fel cum, odată, Thomas a intuit pe Mehmed. Însă, destinul său avea să fie altul. A adus floarea, conform instrucțiunilor, aici. Locul ales dinainte ca Pământul să cunoască voința maleabilă a oamenilor. În geografia pustie a deltei, floarea își va răspândi rădăcinile, fără oprire.

Thomas coborî spre sala mașinilor. Timpul a venit. Aruncă o ultimă privire spre tărâmurile cu tufăriș, viață și închegate de apă. Fusese multă vreme cel ce se ocupa de aspectele mașinilor, le asculta aproape la fel de cuminte precum vocile călăuzitoare. În primele luni, în primul an, talentul său de a cunoaște tainele metalului și al focului cărbunilor fusese cel care îl adusese la loc de vază între ceilalți. Căpitanul, asemenea lui Kosta, atunci, de mult, îl stima enorm.

Cobora acum spre inima vasului, avea de lucru. Îi rugă pe ceilalți să-l lase singur.

Aerul febril îi trimitea unsori pe spate, îi făcea ochii să șovăie, dar nu avea nevoie de ei. Știa unde a pus bara de metal. O ridică, banală alungire a mâinii sale, izbi cu ea în valvele ce reglau presiunea aburului.

În timp ce puntea era, ca și atunci, de mult, plină de suflări disperate, agitația dinaintea agoniei unei morți colective, Thomas Rutherford se închise în camera sa, căutând globul de sticlă.

„Liber voi fi.” spuse cu voce tare, în camera ce-i va deveni în curând mormânt, ochii țintă asupra culorilor iridiscente ale petalelor. Liniște acum, de dincolo. Palma lăsă globul să cadă. Doar aici putea fi spartă sticla, eliberate rădăcinile înfometate.

Thomas Rutherford muri împreună cu tot echipajul vaporului Kepler.

2015, k452b

„Până aici,” îmi spune, după ore în care singurele zgomote au fost ale calului neobosit. „Doar până aici te pot aduce. Acum vine partea ta.”

Mă dau jos, despărțindu-mă de mirosul galopului, al vântului, al cozilor părului ei.

M-a adus dincolo de apele mici, acum vedeam un canal ce nu-l cunoșteam. Am trecut de granițele sigure, îmi spuse acum ceva vreme. Puterea ei era slăbită de forțele ce sălășluiau acolo.

Îmi ridic privirea spre ea, calul deja se pregătește să pornească înapoi. În haina ei de un alb prăfuit, arăta acum obosită, pielea îi era mai uscată, soarele se ferea de ea.

„Apropierea mea e deja periculoasă. Îmi simt prezența, iar eu le aud vocile care îmi doboară barierele.”

Din nou, îmi simt glasul asuprit de o forță nebănuită. Vreau să îi mulțumesc.

„E târziu, va trebui să ajungi acolo” - își ridică mâna puternică de pe cal și îmi indică locul. Își întoarce privirea la mine, de data aceasta îmi pare că văd o urmă de milă.

„Probabil vei muri. Un pact al sângelui și al focului trebuie să fie închis în același fel. Rătăcirea ta a adus o nouă speranță. N-am avut de ales.” Buzele-i umblă repede, de parcă și-ar dori să scape de povara mea. Sau de povara acelor forțe, pe care până și eu am început să le simt, acum că sunt cu picioarele pe pământ.

„Te vor slăbi, cu toate că nu ești de aici. Străin fiind, vei putea pătrunde până la inima sălașului. Se află într-un vas, scufundat la întâlnirea apelor. Dulce și sărat. Pleacă.”, din privire-i dispare o peliculă, acum globii oculari îi sunt din nou fascicule arzând de precizie. Calul începe să galopeze brusc, în câteva zeci de secunde avea să dispară. Cozile părului ei șfichiuesc vântul.

Îmi încep drumul. Picioarele mi se afundă, încordate în mușcăturile gângăniilor necunoscute. Pete roșii mi-au apărut pe brațe, iar sânge îmi curge din ochiul mort.

Spre ce loc am ajuns?

În fața mea o lagună jengoasă, aproape neagră. Broaște scormonesc ușor printre urmele cărnii afundate în mâl. Un miros de putreziciune îmbibată în scoarța adâncită a solului îmi testează respirația sacadată. Nici nu mai știu ce parte e transpirație, ce parte e murdărie pulverizată.

Deși se înserează, văd un contur masiv în fața mea. Scoarța roșiatică e pe alocuri asuprită de scoici și plante. Un vas. Un cadavru de metal, răsucit peste mâl și copaci.

Am uitat de ce am fost trimis. Să găsesc pe cineva, oare? Dar acum, acum, asta e mult mai important. Aici nu e nimeni, n-aș putea să găsesc pe nimeni aici.

Mă apropiu tot mai grăbit de vasul distrus de ape și devorat de rugină. Îmi privesc mâinile, băjbâi spre o intrare printre lianele ce-au cucerit nava Kepler. Am lipitori pe picioare, le simt voința ce îmi golește venele.

Înăuntru găsesc o absență a luminii și a căldurii. De data asta văd.

Ajung într-o cavernă alcătuită din cărbuni și putregai, un schelet prăfuit. Alături, o piatră solidă, șlefuită. Pe jos, o floare ce pulsează, vibrații transmise prin apa neagră.

Îmi duc privirea lângă piatră, șterg cu o mânecă.

Pe piatră scrie:

Sacred to the Memory of

Thomas Rutherford of Houdon Pans, England.

Chief Engineer of Steam Ship "Kepler".

Who departed this life in the service of Shaytan.

Nobody will know his Truth, not even he.

This stone was erected to serve as Testament.

His grave lies empty, for he has given his Body

Onto a higher purpose.

Îmi dau jos haina. O îmbib în sticla de petrol ce am adus-o cu mine.

Scot chibriturile. Aprind.

Mă așez în apă, privind flăcările ce consumă floarea.

Gândurile-mi sunt asuprite de urlete, de promisiuni, de voințe impenetrabile. E prea târziu.